

Tertialrapport I Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Förvaltningens förslag till beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förslaget till tertialrapport 1 för 2012 med helårsprognos.
2. Nämnden godkänner en ökad omslutning med 25,1 mnkr.
3. Nämnden beslutar i enlighet med kommunstyrelsens uppmaning att ändra årsmålen för en indikator under målet 1.3, tre under målet 2.1, två indikatorer under målet 2.2 och en indikator under målet 2.4.
4. Nämnden beslutar om årsmål för tre indikatorer under målet 2.4.
5. Nämnden beslutar att ändra årsmålet för indikatorn om feriearbete då extra medel erhålls med 0,5 mnkr.
6. Nämnden ansöker om medel med 0,5 mnkr för utbyggnad av särskilda boenden Sture Hills gruppbostad.
7. Nämnden begär hos kommunstyrelsen budgetjustering med 1,1 mnkr för flyttkostnader inom ramen för medel för avveckling/omstrukturering av lokaler i Trekantens servicehus.
8. Nämnden begär hos kommunstyrelsen budgetjustering med 0,9 mnkr för tomgångshyror för omvandling av Axelsbergs servicehus
9. Nämnden ansöker om medel med 18,4 mnkr för utbyggnad av förskolelokaler bilaga 1.
10. Nämnden beslutar att minska antalet resultatenheter inom förskoleverksamheten från elva till fyra fr.o.m. den 1 oktober 2012.

Maria Mannerholm
stadsdelsdirektör

Lars Wennberg
avdelningschef

Sammanfattning

Nämndens mål bedöms uppfyllas i allt väsentligt. Några dock inte inom given budget. Det ekonomiska utfallet beräknas till ett underskott med 7,7 mnkr före resultatöverföringar och beräknade budgetjusteringar och ett underskott med 5,8 mnkr efter. Detta är en förbättring med 10,2 mnkr jämfört med föregående prognos.

Bakgrund

Nämnderna ska i uppföljningen redogöra för uppnådda resultat och analysera eventuella avvikelser för verksamhet och ekonomi jämfört med verksamhetsplanen. Vid befarade avvikelser ska nämnden besluta om åtgärder för att eliminera dessa. Uppföljningen ska fokusera på nämndens bidrag till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål och verksamhetsmål med tillhörande analyser av utfallet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av samtliga avdelningar och samordnats av administrativa avdelningen.

Bilaga

1. Stadsledningskontorets blanketter 201204 sdn22
2. Uppföljning av budget 2012
3. Vårdnadsbidrag
4. Nämndprotokoll den 24 maj

Sammanfattande analys

Nämnderna ska i uppföljningen redogöra för uppnådda resultat och analysera eventuella avvikelser för verksamhet och ekonomi jämfört med verksamhetsplanen och de förväntade resultatet. Uppföljningen ska fokusera på nämndens bidrag till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål och verksamhetsmål med tillhörande analyser av utfallet. I denna tertialrapport redogörs för måluppfyllelse och ekonomiska resultat under respektive mål.

Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Stadsdelen fortsätter att växa och stadsdelsnämnden arbetar med att anpassa verksamheterna för att möta nya behov. Stadsdelsnämnden bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål genom att arbeta miljömedvetet samt medverka till att människor kommer bort från bidragsberoende. Nämnden medverkar också till en ren, vacker och trygg stad där stockholmarna har ett rikt, varierat och tillgängligt kultur och idrottsliv. Aktivitetsplanen för konkurrensutsättning genomförs planenligt. Förvaltningen arbetar med utvecklingen av Telefonplan, Vision Söderort och kreativa näringar. Förvaltningen utvecklar och driver också ett antal e-tjänstprojekt. Förvaltningen arbetar med att öka den upplevda tryggheten i stadsdelen och städning av stadsdelens parker och grönområden.

Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Förskoleverksamhet

Omfattning och förändringar

Vid mätningen 30 april 2012 fanns 4 334 inskrivna barn i stadsdelens kommunala förskoleverksamhet fördelade på 64 förskolor med 286 barngrupper. Detta är återigen en betydande ökning av barnantalet. Sedan den förra mätningen vid årsskiftet 2011/2012 har det tillkommit 309 barn och utökats med 17 nya barngrupper. Stadsdelen har också 11 barn hos 2 kommunala dagbarnvårdare och 20 barn i deltidförskola. Flerfamiljssystem har erbjudits men inte efterfrågats.

Stadsdelens kraftiga utbyggnad och tillväxt har medfört att organisationen av förskoleenheterna behöver justeras. En översyn har därför gjorts för att få en organisation lämpad för dagens behov för såväl brukare, medarbetare och chefer. Det nya förslaget delar in förskolorna i fyra geografiska områden. Förändringen är planerad att genomföras under hösten 2012.

Barnomsorgsgarantin

Stora insatser görs för att erbjuda förskolor av god kvalitet till alla barn boende i stadsdelen där föräldrarna önskar, inom garantitiden. Alla barn har erbjudits plats inom garantitiden.

Kvalitet

Förskoleavdelningen försätter att arbeta med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet inom avdelningen och inom enheterna. Varje förskola utformar kriterier som kännetecknar måluppfyllelse för nämndmålet. Förskolorna följer upp och dokumenterar sitt arbete utifrån de valda kriterierna. En utvärdering (analys och bedömning) av de faktiska resultaten görs under hösten. Uppföljningar av arbetet görs enligt plan. Resultat och analys av arbetet redovisas en gång per år.

Valfrihet

Föräldrar kan välja mellan olika former av barnomsorg. Stadsdelen erbjuder såväl kommunala som privata förskolor samt familjedaghem och flerfamiljssystem. Stadsdelen har också fyra öppna förskolor en allmän förskola. För de föräldrar som så önskar finns vårdnadsbidrag. Privata utförare inbjuds till seminarier för att utveckla samverkan och skapa intresse för att driva förskolor i stadsdelen. Föräldrar efterfrågar och söker i allt större utsträckning information och ansöker om plats till förskolor via internet. Förvaltningen lägger därför stor vikt vid att hålla uppgifter om förskolorna uppdaterade och om sådant som föräldrar efterfrågar. Farsta och Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltningar har efter en förstudie beviljats medel från e-tjänstprogrammet för att utveckla en förskolewebb som ska förenkla och modernisera kommunikationsvägarna mellan förskola och vårdnadshavare. En förskola i Liljeholmen har deltagit som pilot i projektet. Projektet utvidgas nu så att en förskola i varje förskoleområde får möjlighet att delta. Personalen utbildas i praktisk IT och mediekommunikation, PIM. Detta bidrar också till att kommunikationen med föräldrarna utvecklas och ger möjlighet till enklare och snabbare kontakt via SMS, mejl med mera.

Kompetensutveckling

Förvaltningen ordnar fortbildning och seminarier för förskolans medarbetare utifrån de behov och utvecklingsområden som fastställts i föregående kvalitetsredovisning. Årets utvecklingsområden för förskolan är systematiskt kvalitetsarbete, fortbildningsinsatser för att stödja pedagogisk dokumentation samt IT- och mediekompetens, PIM samt de förstärkta läroplansområdena matematik, naturkunskap och teknik.

Social omsorg

Myndighetsutövning

Vid *enheten för ekonomiskt bistånd* fortsätter antalet hushåll och personer som ansöker om ekonomiskt bistånd att öka om än i måttlig takt. Ökningen gäller framför allt personer med arbetslöshet som försörjningshinder och personer som behöver kompletterande ekonomiskt bistånd till sjukersättning. I syfte att hjälpa de bidragssökande till annan försörjning fortsätter enheten sitt nära samarbete med Jobbtorg Stockholm, försäkringskassan, arbetsförmedlingen m.fl. samt deltar i det utvecklingsarbete som pågår centralt i staden.

Barn- och ungdomsenheten har en pågående satsning på omfattande öppenvårdsinsatser och förstärkt familjevård. För närvarande är inga ungdomar placerade på HVB eller Sis-institution. Med hjälp av den nya utredningsmetoden Signs of Safety har ett antal jourhemsplaneringar kunnat undvikas under perioden för barn som misstänks vara utsatta för våld i familjen. Arbetssättet med Signs of Safety innebär bl.a. att förvaltningens öppenvårdsteam koncentrerar sitt arbete på intensivare insatser i familjer där våld förekommer.

Vid *beställarenheten funktionsnedsättning* ökar antalet klienter stadigt, bl.a. till följd av den stora nyproduktionen av tillgängliga bostäder i stadsdelsområdet. Under perioden har samtliga ärenden som gäller barn och vuxna med funktionsnedsättning granskats av en utomstående juristkonsult. Granskningen visade att handläggningen håller en god kvalitet, men att det fanns brister i likställtheten till följd av förändrad rättspraxis. I samband med omprövningar och nybeslut ses nu likställtheten över.

Vuxenenhetens egna insatser har byggts ut och öppenvården Futura omfattar nu både motivationsgrupp, behandlingsgrupp och eftervårdsgrupp. För den som saknar bostad finns stödboende, träningsboende och försökslägenheter. De egna insatserna innebär både en ekonomisk besparing och en kvalitetshöjning, eftersom insatserna smidigt kan anpassas efter de behov som finns hos klienterna. Kombinationen av Futura och stödboende har visat sig särskilt lyckosam.

Andelen hemlösa fortsätter att vara hög och nya personer med hemlöshet tillkommer kontinuerligt.

Den grupp som idag får mest resurser är personer med samsjuklighet för vilka behandling på institution ibland är nödvändig under en period. Under årets första månader har tre personer, samtliga unga med tungt missbruk i kombination med svår psykisk ohälsa, beviljats extern institutionsbehandling. Därutöver har två omhändertaganden enligt LVM gjorts, båda av kvinnor med svår problematik. Placeringarna innebär en stor kostnad för vuxenenheten.

Under perioden november 2011 till december 2012 pågår vid vuxenenheten projektet *Ur hemlöshet i jobb*, som handlar om att slussa ut personer som genomgått öppenvård och bor i boendetrappan till praktik, sysselsättning eller arbete. Projektet drivs med stöd av centrala medel.

Vid alla myndighetsutövande enheter står en rättssäker likställig handläggning i fokus.

Utförare

En ny gruppboende enligt LSS med sex lägenheter för personer med utvecklingsstörning öppnades i mars 2012.

Planering pågår för flyttning av Ekensbergs dagliga verksamhet till nya lokaler. I samband med flyttningen, som beräknas sker i juli månad, delas verksamheten upp och byter namn till Örnbergs dagliga verksamhet respektive Axelsbergs dagliga verksamhet.

Tertialrapport Nämnd

Övrigt

Kvaliteten i arbetet utvecklas bl.a. genom kompetensutveckling av medarbetarna. Personal som arbetar med stöd och service till personer med funktionsnedsättning fortsätter att delta i olika kortare och längre utbildningar genom EU-projektet Carpe. Personal vid barn- och ungdomsenheten har gått på utbildning i utvärderingssystemet Single System Design. Medarbetare vid beställarenheten funktionsnedsättning har gått på utbildning om uppföljning av insatser enligt Dur. Medarbetare vid olika enheter fortsätter att delta i utbildningar om neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Vid vuxenenheten erbjuds alla nyanställda utbildning i motiverande samtal och om utredningsinstrumentet ASI. Hela enheten har utbildats i stadens nya riktlinjer om missbruk och vuxenhetens stödteam deltar i en utbildning om missbruk och beroende. Vid gruppboendena slutförs under våren Afa-projektet om hot och våld i arbetslivet. Projektet har varit mycket positivt för verksamheterna.

Äldreomsorg

I mars var totalt 2 183 personer aktuella för insatser inom äldreomsorgen varav 1 475 personer hade hemtjänst i ordinärt boende, 176 personer bodde på servicehus och 538 personer i vård- och omsorgsboende.

Beställarenheten äldre (tillhör organisatoriskt avdelningen för social omsorg)

Antalet personer som har hemtjänst i ordinärt boende har fortsatt att öka. Behovet av vård- och omsorgsboende har minskat sedan 2011 års start. Samtidigt har det skett en omfördelning så att fler personer bor i vård- och omsorgsboende med demensinriktning. Beställarenheten äldre har genomfört ett antal olika åtgärder, bl.a. har besluten följts upp där samtliga av beställarenhetens tidsbegränsade beslut var aktuella den första februari 2012, vilket börjar visa resultat. Bedömningen är att dessa åtgärder kommer att ge ytterligare effekt under året och innebära ett förbättrat resultat.

Enhetens kvalitetsarbete har fokus på att säkerställa likställigheten i myndighetsutövningen genom kompetensutveckling och handledning samt ökad tillgänglighet för brukarna i och med enhetens omorganisation med en mottagningsgrupp.

Äldreomsorgens utförare

Det finns tre servicehus i stadsdelen, Axelsberg, Fruängsgården och Trekanten. Arbetsmiljöverkets granskning har visat att Axelsbergs och Trekantens servicehus inte uppfyller hygienutrymmena enligt dagens arbetsmiljökrav. I stadsdelen finns också en överkapacitet av servicehuslägenheter, vilket innebär att ett 50-tal servicehuslägenheter står outhyrda.

Mot bakgrund av detta har stadsdelsnämnden fattat beslut om att ge förvaltningen i uppdrag att säga upp lokaler och servicehuslägenheter vid Axelsbergs servicehus fr.o.m. 1 september 2012. Detta innebär att servicehuset avvecklas och blir seniorboende fr.o.m. 1 september. Informationsmöte har hållits för boende och

Tertialrapport Nämnd

anhöriga, där förvaltningen, fastighetsägaren Micasa, Axelsbergs vårdcentral och Trygghetsjouren informerade och svarade på frågor.

Stadsdelsnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att av Micasa beställa en projektering för ombyggnation av Trekantens servicehus och utreda förutsättningarna för genomförande av en sådan ombyggnation. En ombyggnation innebär att de boende på servicehuset måste evakueras. Förvaltningens planering redovisas i ett genomförandeärende till stadsdelsnämnden i maj. Boende och anhöriga informeras regelbundet genom Nyhetsbrev.

Hemtjänsten fortsätter att utvecklas bl.a. genom start av demensteam. Projektet Bättre Samverkan Bättre liv för en trygg och säker omvårdnad i hemmet för de mest sjuka äldre fortsätter. Dagverksamheten Solkatten vid Fruängsgårdens servicehus har öppet två kvällar i veckan, utifrån önskemål från brukare och anhöriga. Vård- och omsorgsboende för demenssjuka har även i år fått extra medel för ökad bemanning. Några vård- och omsorgsboenden har också erhållit medel för projektet Ung i omsorgen.

De särskilda utvecklingsmedlen via Socialstyrelsen upphör och enheten Äldrestöd omstruktureras. Verksamheten fortgår och organiseras inom andra delar av äldreomsorgen fr.o.m. den första maj 2012.

Äldreomsorgens personal erbjuds grundutbildning och fortsatt kompetensutveckling utifrån den individuella kompetensutvecklingsplanen och de prioriterade områdena demens, vård i livets slut och dokumentation såväl den sociala dokumentationen som hälso- och sjukvårdsdokumentationen.

Kvalitetsuppföljning och granskning

Under våren har förvaltningen genomfört verksamhets- och avtalsuppföljningar samt oanmälda besök på dagtid vid Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende och Åsengårdens vård- och omsorgsboende som drivs på entreprenad sedan 2008. Uppföljningen visar att verksamheterna håller en god kvalitet. I samband med verksamhetsuppföljning har också dokumentationen granskats och vilken visar att de boende får en individuellt anpassad vård och omsorg.

Verksamhetsuppföljning av egenregiverksamhet pågår.

Samhällsplanering

Avdelningen för samhällsplanering ansvarar för IT, telefoni och säkerhet, drift, underhåll och utveckling av parker, lokaler, hyresavtal, Paraplysystemet, samhällsplaneringsfrågor i samband med utvecklingen av stadsdelsområdet samt drog- och brottsförebyggande arbete. De mål som avdelningen ansvarar för bedöms att uppfyllas under året.

Miljöarbetet som genomförs i verksamheterna utgår ifrån de mål och indikatorer som fastställts av kommunfullmäktige. En miljöhandlingsplan utifrån målen i Stockholms miljöprogram 2012-2015 kommer att tas fram. Miljöarbetet under 2012 kommer att inriktas mot att öka andelen miljöbränslen, hämtning av

matavfall, energibesparande åtgärder, infasning av elbilar där leasingavtalen löper ut för befintliga bilar.

För att medverka till en snabbare planprocess lämnas yttranden över nya detaljplaner inom angiven tid. Avdelningen bevakar fortlöpande möjligheterna att inrätta gruppbestäder/servicebestäder i kommande nybyggnation i stadsdelsområdet i dialog med fackförvaltningarna och byggherrar. Genom hanteringen av kultur- och föreningsbidrag ges möjligheter för medborgare att utöva kulturverksamhet. I samband med exploateringsprojekt i stadsdelsområdet bevakar förvaltningen möjligheterna att utveckla tillgången till lek, rekreation och spontanidrott.

Avdelningen bidrar till att uppfylla stadens mål genom fortlöpande arbete med underhåll och städning av stadsdelsområdets parkmiljöer med fokus på trygghet och trivsel. Utifrån inkomna synpunkter och klagomål samt förvaltningens egen inventering kompletteras antalet papperskorgar vid behov, extra städning beställs vid ovanligt hög belastning på stadsdelens rekreationsytor. Förvaltningen kommer under året fortsätta att utveckla det trygghetsskapande arbetet genom Lokala BRÅ:s olika arbetsgrupper där fokus ligger på att minska ungdomars användning av tobak, alkohol och narkotika samt att skapa tryggare och trivsammare centrum.

Förvaltningen arbetar med tre identifierade sårbarheter: informationsförlust; förlust av vital entreprenör; vansinnesdåd samt en mycket allvarlig incident: hot och våld, som ska förebyggas under året. I januari genomfördes en krisledningsövning och ytterligare en planeras till hösten.

Administration

Administrationen ansvarar för förvaltningens övergripande arbete med ekonomi- och lönefrågor samt stöd och utbildning till chefer och arbetsledare i ekonomifrågor. Ansvaret omfattar även administration av stadsdelsnämndens verksamhet, upphandlingar, förvaltningens diarium och arkiv samt förvaltningens informationsinsatser såväl internt som externt. Nämndens medicinska ansvar i de särskilda boendeformerna vägleds och granskas av de medicinskt ansvariga sjuksköterskorna (MAS). Medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) har det medicinska ansvaret för rehabilitering. Samtliga åtagande och aktiviteter bedöms uppfyllas under 2012.

Uppmaningar till stadens nämnder att se över årsmål och aktiviteter som stöder dessa

Invånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande

Stadsdelsnämnderna har uppmanats till utvidgat samarbete inom verksamhetsområdet ekonomist bistånd samt ytterligare översyn med stöd i goda exempel.

Utifrån synpunkter som framkommit i förvaltningens brukarundersökningar har förändringar genomförts vid enheten för ekonomiskt bistånd. Genom en omorganisation ska klienternas önskemål om mer kontakt med socialsekreterare

Tertialrapport Nämnd

tillgodoses. Behovet av information tillgodoses genom att en administrativ assistent finns i förvaltningens reception för att svara på frågor från dem som vill lämna in ansökan om ekonomiskt bistånd.

I övrigt deltar förvaltningen i det stadsövergripande arbete som pågår vad gäller arbetsmarknadsinsatser, bedömningsinstrument etc.

Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas

Samtliga nämnder har uppmanats att underlätta och intensifiera dialogen med enskilt drivna förskolor kring deras möjligheter att finnas med i den gemensamma kön.

Nämndens har kontinuerliga träffar med enskilt drivna förskolor för att utveckla samverkan.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd uppmanas att justera målvärdet avseende indikatorerna "antal barn per anställd" samt "antal barn per avdelning" i samband med tertialrapport 1 och ta fram aktiviteter som stödjer detta.

Nämnden har justerat målvärdena för antal barn per barngrupp och antal barn per anställd. Som aktivitet för att stödja detta sker en kontinuerlig översyn av barngrupperna så att det råder balans mellan barngruppens behov, storlek och antalet barn per anställd.

Stockholmarna ska uppleva att de får god service och omsorg

Samtliga stadsdelsnämnder och äldrenämnden har uppmanats att analysera brukarundersökningarna inom äldreomsorgen och arbeta med att utreda de områden som försämrats och vidta aktiviteter för att förbättra resultaten för att nå uppsatta mål.

Nämnden har analyserat brukarundersökningarna och tagit fram aktiviteter som ska bidra till att öka brukarnas nöjdhet med hemtjänsten, upplevelse av trygghet och nöjdhet med maten. Inom hemtjänsten i egen regi används planeringsverktyget SchemOs. Genom planering av insatser och bemanning ska personalkontinuiteten öka för de brukare som har hjälp flera gånger per dag, så att de har hjälp av max två personal per dag. Dementsteam ska också utvecklas som ska ha särskild kompetens att ge en trygg och individuell vård och omsorg till äldre med demenssjukdom. Kompetensutveckling ska genomföras inom området Mat och hälsa för äldre, bl.a. genom stadens webbaserade utbildning.

Utifrån brukarundersökningens resultat och synpunkter på öppettider, erbjuder dagverksamheten Solkatten på Fruängsgårdens servicehus verksamhet två kvällar i veckan.

Samtliga stadsdelsnämnder har uppmanats att se över möjligheterna att få till stånd fler nya omsorgslägenheter, i synnerhet de åtta nämnder som har ett mål på noll nya lägenheter.

Tertialrapport Nämnd

En ny grupp- eller servicebostad ska kunna öppnas varje år även under de närmast kommande åren.

Samtliga nämnder och bolag som inte implementerat aktiviteter utifrån programmet för delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ILS-webb har uppmanats respektive anmodas att genomföra detta senast till tertialrapport 1.

Nämnden har implementerat aktiviteterna.

Stockholms stad som arbetsgivare ska erbjuda spännande och utmanande arbeten

Nämnden har uppmanats att justera sina värden för sjukfrånvaromålet med ytterligare att par tiondels procentenheter i samband med tertialrapport 1 och ta fram aktiviteter som stöder detta.

Nämnden har justerat årsmålet från 6,0 % till 5,8 %. Nämnden har tagit fram aktiviteter under nämndmålet om minskat sjukfrånvaro.

I samband med tertialrapport 1 tas ett målvärde fram för indikatorn ”andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid” och nämnderna uppmanas då att redovisa sitt arbete.

Nämndens arbete med att erbjuda heltidsanställning till medarbetare som har deltid har påbörjats. Kartläggning pågår genom att deltidsanställda som har tillsvidareanställning i förvaltningen tillfrågas om de är intresserade av att arbeta heltid.

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Prognosen visar ett nettounderskott om 7,7 mnkr före resultatdispositioner och före budgetjusteringar, vilket är en förbättring ring med 7,2 mnkr jämfört med månadsprognos för mars. Efter resultatdispositioner och beräknade budgetjusteringar redovisas ett nettounderskott med 5,8 mnkr. Detta är en förbättring med 10,2 mnkr jämfört med föregående prognos. Underskott finns inom äldreomsorg, individ- och familjeomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt ekonomiskt bistånd. Förvaltningen kommer att fortsätta att arbeta med att minska kostnaderna för en fortsatt budgethållning 2012. Årsmålet för prognossäkerhet bedöms kunna uppfyllas och åtgärder för att öka prognossäkerheten ytterligare pågår kontinuerligt i form en dialog med enheterna om prognosvariationer. Därutöver kommer ekonomiutbildning att genomföras för enhetschefer och andra berörda i form av dialogmöten inför arbetet med tertialrapporter och verksamhetsberättelse.

Risk- och väsentlighetsanalys (ROV) har genomförts av alla enheter i samband med verksamhetsplanen. Internkontroll genomförs på enheterna. Kontroll av enheternas internkontroll kommer att genomföras under året. Administrationens andel av totalkostnaderna fortsätter att minska. Styrningen och uppföljningen av nämndens verksamhet är tydlig enligt revisionens årsrapport där nämnden fick godkänt för samtliga granskningsområden.

Tertialrapport Nämnd

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s INRIKTNINGSMÅL 1:

I. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges måluppfyllelse genom att genomföra aktivitetsplanen för konkurrensutsättning, arbeta miljömedvetet och medverka till att människor kommer bort från bidragsberoende. Nämnden medverkar också till en ren, vacker och trygg stad där stockholmarna har ett rikt, varierat och tillgängligt kultur och idrottsliv.

Förvaltningen arbetar med utvecklingen av Telefonplan, Vision Söderort och kreativa näringar.

Förvaltningen utvecklar och driver också ett antal e-tjänstprojekt. Förvaltningen arbetar med att öka den upplevda tryggheten i stadsdelen och städning av stadsdelens parker och grönområden. Även arbetet med att utveckla miljöarbetet prioriteras.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

I.1 Företag ska välja etableringar i Stockholm framför andra städer i norra Europa

● Uppfylls helt

Nämnden bidrar till måluppfyllelse genom att tillsammans med Stockholm Business region, kulturförvaltningen och lokala aktörer delta i utvecklingen av området vid Telefonplan med fokus på utvecklingen av kreativa näringar.

Förvaltningen medverkar som representant i de lokala företagarföreningarna. Förvaltningen deltar tillsammans med näringslivsrepresentanter, fastighetsägare, Konstfack, Stockholm Business Region, kulturförvaltningen, stadsledningskontoret och Stockholmsmässan i styrgruppen för Telefonplan med uppdrag att bl.a. marknadsföra Telefonplan. Arbetet med handlingsplan för den fortsatta utvecklingen av området fortsätter. Förvaltningen driver för Stockholm stads räkning projektet Cross Innovation, ett INTERREG IV C projekt, med inriktning att öka kunskaperna om hur andra europeiska städer har strukturerat arbetet med att underlätta utvecklingen av nya innovationer med utgångspunkt från de kulturella och kreativa näringarna. Konkurrensutsättning beräknas ske i enlighet med aktivitetsplanen.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)			35 %	35 %	2012
					● Uppfylls helt

Kommentar:

Aktivitetsplanen för konkurrensutsättning genomförs under året.

NÄMNDMÅL:

Nämnden ska bidra till att Stockholm ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad

● Uppfylls helt

Nämnden deltar tillsammans med Stockholm Business region, kulturförvaltningen och lokala aktörer i utvecklingen av området vid Telefonplan med fokus på utvecklingen av kreativa näringar. Förvaltningen medverkar som representant i de lokala företagarföreningarna. Förvaltningen deltar tillsammans med näringslivsrepresentanter, fastighetsägare, Konstfack, Stockholm Business Region, kulturförvaltningen, stadsledningskontoret och Stockholmsmässan i styrgruppen för Telefonplan med uppdrag att bl.a. marknadsföra Telefonplan. Arbetet med handlingsplan för den fortsatta utvecklingen av området fortsätter. Förvaltningen driver för Stockholm stads räkning projektet Cross Innovation, ett INTERREG IV C projekt, med inriktning att öka kunskaperna om hur andra europeiska städer har strukturerat arbetet med att underlätta utvecklingen av nya innovationer med utgångspunkt från de kulturella och kreativa näringarna. Konkurrensutsättning beräknas ske i enlighet med aktivitetsplanen.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.2 Invånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande

● Uppfylls helt

Förvaltningen har ett nära samarbete med framför allt Jobbtorg Stockholm Skärholmen, men även med t.ex. arbetsförmedling och primärvård för att hjälpa arbetslösa av olika kategorier till egen försörjning. Därutöver deltar förvaltningen i det centrala utvecklingsarbete som pågår vad gäller arbetslösa bidragssökande. Utvecklingsarbetet innefattar att utvärdera befintliga arbetsmarknadsinsatser och att utveckla nya för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden samt att finna ett gemensamt sätt att bedöma vilka som kan anses stå till arbetsmarknadens förfogande. En annan del av utvecklingsarbetet handlar om att ta fram förslag på en väg in till arbetsmarknaden för personer som söker ekonomiskt bistånd.

Tertialrapport Nämnd

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	---------------	--------	-------------	--------

Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi (alla nämnder/bolag)			150 st	öka	2012
					● Uppfylls helt

Kommentar:

Nämnden erhållit extra medel för feriearbete med 0,5 mnkr från Vision Söderort och årsmålet har höjts från 60 till 150 feriearbetare. Det är ett lägre antal än för 2011 då förvaltningen också erhöll extra medel till feriearbete inom demensvården. Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppfyllas.

Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	1,5 %	1,5 %	1,5 %	4,5 %	Tertial I 2012
					●

Kommentar:

Under perioden april 2011 till mars 2012 fanns i genomsnitt 197 barn i familjer som var beroende av ekonomiskt bistånd, vilket motsvarar en andel om 1,5 % av det totala antalet barn 0-17 år. Andelen i staden som helhet var 4,4 %.

Andel barn som växer upp i familjer med ensamstående föräldrar som är beroende av ekonomiskt bistånd	1 %	1 %	1 %	2,4 %	Tertial I 2012
					●

Kommentar:

Under perioden april 2011 till mars 2012 fanns i genomsnitt 131 barn i familjer med ensamstående föräldrar som är beroende av ekonomiskt bistånd, vilket innebär att antalet har fortsatt att öka. Antalet motsvarar 1 % av antalet barn i befolkningsgruppen. I staden som helhet är andelen 2,2 %.

Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,98 %	1 %	1 %	2,4 %	Tertial I 2012
					●

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	---------------	--------	-------------	--------

Kommentar:

Under perioden april 2011 till mars 2012 var i genomsnitt 737 personer beroende av ekonomiskt bistånd, vilket är en ökning med 31 personer i jämförelse med perioden april 2010 till mars 2011. Andelen bidragstagare i förhållande till befolkningen är 0,98 %. Motsvarande andel för staden som helhet är 2,23 %.

Andel ungdomar 18-24 år som är beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till samtliga 18-24 åringar i befolkningen	0,9 %	1 %	1 %	2,0 %	Tertial I 2012
--	-------	-----	-----	-------	----------------

Kommentar:

Under perioden april 2011 till mars 2012 var i genomsnitt 51 ungdomar beroende av ekonomiskt bistånd, vilket är en liten minskning jämfört med samma period 2010 till 2011. Antalet motsvarar 0,89 % av den aktuella åldersgruppen. I staden som helhet är andelen 1,66 %.

Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,56 %	0,5 %	0,5 %	1,4 %	Tertial I 2012
---	--------	-------	-------	-------	----------------

Kommentar:

Under perioden april 2011 till mars 2012 hade i genomsnitt 293 personer ett långvarigt (minst 10 månader) beroende av ekonomiskt bistånd, vilket innebär en fortsatt ökning av gruppen långvarigt bidragsberoende. Antalet motsvarar en andel av befolkningen om 0,56 %. Andelen långvarigt bidragsberoende i staden som helhet är 1,38 %.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
I dialog med Jobbtorg Stockholm ta fram och tillhandahålla praktikplatser som passar stadens aspiranter	2012-01-01	2012-12-31	
Införa öppen mottagning för budget- och skuldrådgivning, öppen varje vecka	2012-01-01	2012-12-31	

Tertialrapport Nämnd

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
------------------	------------	-----------	-----------

Kommentar:

Öppen mottagning för budget- och skuldrådgivning infördes i januari 2012. Mottagningen har fyra nybesökstider per vecka där den sökande snabbt bokas in för rådgivning och genomgång av sin ekonomiska situation. Den som behöver kontakt efter ett uppföljningsmöte i den öppna mottagningen bokas in på ytterligare tid hos budget- och skuldrådgivare.

Medverka i arbetsmarknadsnämndens uppdrag om att i samverkan med stadsdelsnämnder och socialnämnden	2012-01-01	2012-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> • utvärdera de arbetsmarknadsinsatser som tillhandahålls samt utveckla arbetsmarknadsinsatser för de aspiranter som står långt från arbetsmarknaden 			

Kommentar:

Chefer och speciellt utsedda handläggare från enheten för ekonomiskt bistånd deltar i aktiviteter som ordnas av arbetsmarknadsnämnden om arbetsmarknadsinsatser.

Medverka i arbetsmarknadsnämndens uppdrag om samverkan med stadsdelsnämnderna och socialnämnden,	2012-01-01	2012-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> • utveckla arbetsmarknadsinsatser och ett gemensamt sätt att bedöma vilka som kan anses stå till arbetsmarknadens förfogande 			

Kommentar:

Cheferna vid enheten för ekonomiskt bistånd har fått heldagsinformation om uppdraget. Två socialsekreterare har utsetts att delta i arbetet med att ta fram ett gemensamt bedömningsinstrument.

Kommunstyrelsen har i uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna,	2012-01-01	2012-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> • arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden ta fram förslag på "en väg in" för personer som söker ekonomiskt bistånd 			

Kommentar:

Berörda chefer vid förvaltningen har deltagit i heldagsinformation om bl.a. "en väg in".

NÄMNDMÅL:

Invånarnas behov av ekonomiskt bistånd ska minska och bidragstiden förkortas

Uppfylls inte

Andelen invånare i stadsdelsområdet som uppbär ekonomiskt bistånd är som tidigare långt under stadens genomsnitt och tenderar att sjunka till följd av den

Tertialrapport Nämnd

stora inflyttningen till alla de nybyggda bostäderna i området. Det faktiska antalet bidragsberoende har dock fortsatt att öka under årets första månader. Jämfört med samma period 2011 hade 17 fler hushåll ekonomiskt bistånd under januari-mars 2012 (genomsnitt 516 hushåll per månad). I februari 2012 fick 555 vuxna personer ekonomiskt bistånd jämfört med 527 personer samma månad 2011.

De största försörjningshindren är arbetslöshet, socialmedicinska skäl och sjukskrivning med läkarintyg utan rätt till sjukpenning. Antalet med arbetslöshet som försörjningshinder har ökat liksom antalet personer som får kompletterande ekonomiskt bistånd till sjukersättning.

I mars 2012 hade (preliminärt) 29,7 % av bidragstagarna haft ekonomiskt bistånd i högst 12 månader. Motsvarande andel i mars 2011 var 36,4 %. Vid samma tidpunkt var andelen med bidragstid på 13-24 månader 21,4 % (2011: 17,7 %), med bidragstid 25-36 månader 15,9 % (2011: 13,6 %), med bidragstid 37-48 månader 12,9 % (2011: 13,1 %) och 49-60 månader 19,7 % (2011: 18,7 %). Bidragstiden har således inte minskat, utan det är fler som får ekonomiskt bistånd under längre tid.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.3 Stockholms livsmiljö ska vara hållbar

● Uppfylls helt

Miljöarbetet som genomförs i nämndens verksamheter utgår ifrån de mål och indikatorer som fastställts av kommunfullmäktige. Förvaltningen kommer under året att ta fram en miljöhandlingsplan som utgår från Stockholms miljöprogram 2012-2015. Förvaltningen bedömer att miljömålen kommer att uppfyllas.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel dubbdäck □ ● Uppfylls helt			0 %	tas fram av nämnden/styrelsen	2012
Kommentar: Alla förvaltningens bilar använder dubbfria däck.					
Andel elbilar □ ● Uppfylls helt			21 %	5 %	2012
Kommentar: Förvaltningen har 2 elbilar av totalt 13 bilar, dvs. 15 % elbilar. Förvaltningen bedömer att årsmålet 21 % elbilar kommer att uppfyllas.					
Andel miljöbilar i stadens bilflotta ●	100 %	100 %	100 %	100 %	Apr 2012

Tertialrapport Nämnd

Box 490, 129 04 Hägersten. Telefonvägen 30, plan 9
Telefon 08-508 22 000. Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se

www.stockholm.se

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel miljöbränslen i stadens miljöbilar ☒ Uppfylls helt			25 %	tas fram av nämnden/styrelsen	Halvår I 2012

Kommentar:

Förvaltningens arbete med att öka andelen miljöbränslen fortsätter under 2012 varför målet bedöms vara rimligt att uppfylla.

Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår ☒ Uppfylls helt			100 %	80 %	2012
---	--	--	-------	------	------

Elanvändning per kvadratmeter ☒ Uppfylls helt			66 kwh/kvm	35 kWh	2012
--	--	--	------------	--------	------

Kommentar:

Förvaltningen bedömer att nämndens årsmål kommer att uppnås.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Ta fram och besluta om miljöhandlingsplan utifrån Stockholms miljöprogram 2012-2015 ☒	2012-01-01	2012-12-31	

NÄMNDMÅL:

Verksamheterna bedrivs med lägsta möjliga miljöbelastning

Uppfylls helt

Arbetet med informationsinsatser till enheterna kommer att fortsätta med fokus på drivmedel och energi. Genomförande av hämtning av matavfall i berörda verksamheter kommer också att fortsätta under 2012. Vid investeringar i inventarier och maskiner kommer inriktningen vara att byta ut äldre kyl- och frysanläggningar, torkskåp m.m. i syfte att minska energiförbrukningen. Under året kommer befintliga bilar att bytas ut mot elbilar där leasingavtalen löper ut där det är möjligt.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
Andel remissyttranden över detaljplaner där förvaltningen bevakar frågor ur perspektivet hållbar stadsutveckling ● Uppfylls helt			100 %	2012

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Informera om hållbar livsstil på hemsidan	2012-01-01	2012-12-31	
● Ersätta befintliga bilar, för vilka avtalen löper ut under året, med elbilar där det är möjligt.	2012-01-01	2012-12-31	
● Genom informationsinsatser säkerställa att de enheter som berörs tankar förnyelsebart drivmedel när detta finns tillgängligt på tankstationerna.	2012-01-01	2012-12-31	
● Inventering av samtliga enheter som tillhandahåller mat i syfte att genomföra utsortering av matavfall.	2012-01-01	2012-12-31	

Kommentar:

Arbetet med att införa utsortering av matavfall för hämtning på förskolor fortgår.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

I.4 Det ska byggas många bostäder i Stockholm

● Uppfylls helt

Nämnden bidrar till att uppfylla målet genom att förvaltningen har en tidig dialog med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret angående nya detaljplaner. Därmed finns en god beredskap inför yttranden och på så sätt kan uppskov med remissyttranden kunnat undvikas

NÄMNDMÅL:

Nämnden ska bidra till en effektivare planprocess

● Uppfylls helt

Förvaltningen kommer även under 2012 att delta och lämna synpunkter tidigt vid nya stadsbyggnadsprojekt för att på så sätt bidra till en effektivare planprocess.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Ge tidig information till nämnden om kommande planprojekt.	2012-01-01	2012-12-31	

NÄMNDMÅL:
Nämnden ska verka för att nya bostäder med särskild service byggs i stadsdelsområdet

● Uppfylls helt

Förvaltningen bevakar fortlöpande möjligheterna att inrätta gruppbofästelser/servicebofästelser i kommande nybyggnation i stadsdelsområdet i dialog med fackförvaltningarna och byggherrar. Under 2012 har en ny bostad med särskild service öppnats i Sjövikshöjden Årstadal. Under 2013 öppnas en gruppbofästelse i Gyllene Ratten-området Fruängen och 2014 en servicebofästelse på Främlingsvägen i Midsommarkransen. Målet är att ett projekt per år med nya gruppbofästelser/servicebofästelser genomförs i stadsdelsområdet.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
1.6 Stockholmarna ska vara nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

● Uppfylls helt

Genom hanteringen av kultur- och föreningsbidrag bidrar nämnden till möjligheter för medborgare att utöva kulturverksamhet. I samband med exploateringsprojekt i stadsdelsområdet bevakar förvaltningen möjligheterna att utveckla tillgången till lek, rekreation och spontanidrott.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Utbildningsnämnden ska i dialog med stadsdelsnämnderna, kulturnämnden och det fria kulturlivet utveckla Kulan för att ge fler barn och unga i skola och förskola möjlighet till kulturupplevelser	2012-01-01	2012-12-31	

NÄMNDMÅL:
Boende i Hägersten- Liljeholmen upplever ett varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv

● Uppfylls helt

Förvaltningen arbetar med att göra det lokala kulturutbudet mera tillgängligt. Barn och ungdomar är prioriterade i förvaltningens satsningar där de ska ges möjligheter att uppleva och själva utöva kulturaktiviteter. Varje barn i förskolan erhåller en kulturpeng. I samband med utveckling och exploateringar i området lyfter förvaltningen fram behovet av möjligheter till spontan lek och idrott. Den

nya konstgräsplanen i Mälarhöjden som anlades under 2011 har också skapat ökade möjligheter till spontanidrott.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

I.7 Stockholmarna ska vara trygga och nöjda med städning samt renhållning

● Uppfylls helt

Nämnden bidrar till att uppfylla stadens mål genom det fortlöpande arbetet med underhåll och städning av stadsdelsområdets parkmiljöer med fokus på trygghet och trivsel. Tillsammans med exploateringskontoret och trafikkontoret ser förvaltningen också över den fysiska miljön och tillgängligheten i området i syfte att genomföra förbättringar vid behov. Förvaltningen kommer under året fortsätta att utveckla det trygghetsskapande arbetet som sker genom Lokala BRÅ:s olika arbetsgrupper där fokus ligger på att minska ungdomars användning av tobak, alkohol och narkotika.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	---------------	--------	-------------	--------

Stockholmarnas nöjdhet med skötsel			61 %	61 %	2012
☐ park och grönområden ● Uppfylls helt					

Kommentar:

Andel identifierade sårbarheter som styrelse/nämnd avser			100 %	100 %	2012
☐ förebygga eller minimera under året ● Uppfylls helt					

Kommentar:

Nämnden har tre identifierade sårbarheter: informationsförlust; förlust av vital entreprenör; vansinnesdåd samt en mycket allvarlig incident: hot och våld som ska förebyggas under året. I januari genomfördes en krisledningsövning och ytterligare en planeras till hösten.

Antal krisledningsövningar i			1 st	46 st	2012
☐ nämnd/bolag på ledningsnivå ● Uppfylls helt					

Kommentar:

Förvaltningen genomförde en krisledningsövning i januari och en planeras under hösten 2012.

Tertialrapport Nämnd

NÄMNDMÅL:
Boende i Hägersten-Liljeholmen känner sig trygga

● Uppfylls helt

Förvaltningen arbetar fortlöpande med underhåll av stadsdelens parkvägar med fokus på skymmande buskage, skymd belysning samt renhållning i syfte att öka tryggheten i stadsdelsområdet. Trygghetsvandringar kommer att genomföras även under 2012, arbetet med att minska ungdomars användning av tobak, alkohol och narkotika fortsätter samt förvaltningens arbete med ökad trygghet för äldre samt tryggare och trivsammare centrum.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
Andelen unga som har kommit till samtal på kallelse från socialtjänstenheten			90 %	2012
□ underrättelse från polisen om misstänkt förstegångsbrott (24-timmarsregeln)				
● Uppfylls helt				

Kommentar:

Utfall redovisas för helåret 2012.

Andel ungdomar i andra årskursen på gymnasiet som i Stockholmsenkäten			13	2012
□ uppger att de inte använder alkohol.				
● Uppfylls helt				

Kommentar:

Uppföljning av indikator sker via resultaten i Stockholmsenkäten. Den genomförs våren 2012 med resultat tidigast i augusti. Uppföljning sker därför tidigast i T2.

Andel ungdomar i andra årskursen på gymnasiet som i Stockholmsenkäten			72	2012
□ uppger att de inte använder narkotika.				
● Uppfylls helt				

Kommentar:

Uppföljning av indikator sker via resultaten i Stockholmsenkäten. Den genomförs våren 2012 med resultat tidigast i augusti. Uppföljning sker därför tidigast i T2.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
Andel ungdomar i andra årskursen på gymnasiet som i Stockholmsenkäten ☐ uppger att de inte använder tobak. ☒ Uppfylls helt			61	2012
Kommentar: Uppföljning av indikator sker via resultaten i Stockholmsenkäten. Den genomförs våren 2012 med resultat tidigast i augusti. Uppföljning sker därför tidigast i T2.				
Andel ungdomar i klass 9 som i Stockholmsenkäten ☐ uppger att de inte använder alkohol. ☒ Uppfylls helt			34	2012
Kommentar: Uppföljning av indikator sker via resultaten i Stockholmsenkäten. Den genomförs våren 2012 med resultat tidigast i augusti. Uppföljning sker därför tidigast i T2.				
Andel ungdomar i klass 9 som i Stockholmsenkäten ☐ uppger att de inte använder narkotika. ☒ Uppfylls helt			83	2012
Kommentar: Uppföljning av indikator sker via resultaten i Stockholmsenkäten. Den genomförs våren 2012 med resultat tidigast i augusti. Uppföljning sker därför tidigast i T2.				
Andel ungdomar i klass 9 som i Stockholmsenkäten ☐ uppger att de inte använder tobak. ☒ Uppfylls helt			67	2012
Kommentar: Uppföljning av indikator sker via resultaten i Stockholmsenkäten. Den genomförs våren 2012 med resultat tidigast i augusti. Uppföljning sker därför tidigast i T2.				
Andelen som känner oro för att utsättas för brott ☐ någon gång i månaden eller oftare. ☒ Uppfylls helt			13 %	2012

Tertialrapport Nämnd

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
----------------------	------------------	---------------	--------	--------

Kommentar:

Redovisas vart tredje år genom enkäten Trygg i Stockholm. Målvärdet för indikatorn för 2012 (13 %) är detsamma som enkätresultatet för hela stadsdelen för 2011. Nästa resultatredovisning sker 2014

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Arbeta för att minska tobak-, alkohol- och narkotikaanvändningen bland ungdomar.	2012-01-01	2012-12-31	
● Arbeta med ökad trygghet för äldre.	2012-01-01	2012-12-31	
● Arbeta vidare med tryggare och trivsammare centrum	2012-01-01	2012-12-31	
● Fortsatt arbete med samverkansgruppen för skola, förskola, polis, socialtjänst och fritid.	2012-01-01	2012-12-31	
● Arbeta vidare med åtgärdsplanen för ökad trygghet i området runt sjön Trekanten.	2012-01-01	2012-12-31	
● Att systematiskt arbeta med de synpunkter på ordning och trygghet som inkommer till stadsdelsförvaltningen.	2012-01-01	2012-12-31	
● Genomföra tobaks- och folkölstillsyn enligt kommunfullmäktiges riktlinjer.	2012-01-01	2012-12-31	
● Genomföra trygghetsvandringar i stadsdelsområdet.	2012-01-01	2012-12-31	
● Rensning av sly kring parkvägar samt klippning av grenar för att frilägga belysningskällor.	2012-01-01	2012-12-31	

NÄMNDMÅL:

Stadsdelens parker upplevs rena

● Uppfylls helt

Utifrån inkomna synpunkter och klagomål samt förvaltningens egen inventering kompletteras antalet papperskorgar vid behov. Extra städning beställs vid ovanligt hög belastning på stadsdelens rekreationsytor.

Tertialrapport Nämnd

Box 490, 129 04 Hägersten. Telefonvägen 30, plan 9
 Telefon 08-508 22 000. Fax 08-508 22 099
 hagersten-liljeholmen@stockholm.se

www.stockholm.se

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> Behovet av papperskorgar inventeras och antalet korgar anpassas efter behov. 	2012-01-01	2012-12-31	

NÄMNDMÅL:
Stadsdelsnämndens verksamheter och lokaler ska vara tillgängliga för alla

● Uppfylls helt

Alla social omsorgs verksamheter utom en har nu lokaler som är tillgängliga för personer med fysisk funktionsnedsättning. Även äldreomsorgens lokaler och samtliga förskolor är tillgängliga. Genom en rad aktiviteter, bl.a. kompletterande inventeringar och mätningar ska tillgängligheten säkerställas fullt ut.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> Förvaltningen ska genomföra mätning av elektromagnetiska fält i förvaltningens offentliga lokaler. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning) 	2012-01-01	2012-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Förvaltningen ska inventera om förvaltningens befintliga grupp- och servicebostäder är helt tillgängliga. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning) 	2012-01-01	2012-12-31	
Kommentar: Inventering kommer att ske under året om det finns brister i tillgängligheten vid grupp- och servicebostäderna.			
<ul style="list-style-type: none"> Förvaltningen ska inventera om skyltningen till verksamheterna är tydlig. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning) 	2012-01-01	2012-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Förvaltningen ska inventera tillgängligheten i förskolorna. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning) 	2012-01-01	2012-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Förvaltningen ska projektera för nya särskilda boendeformer. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning) 	2012-01-01	2012-12-31	

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommentar: Planering pågår för en ny gruppbofast enligt LSS i Gyllene Ratten-området och för en ny servicebofast enligt LSS i Midsommarkransen. Förvaltningen undersöker också möjligheterna att inrätta fler socialpsykiatriska stödbostäder.			
● Förvaltningen ska skriva enkelt, begripligt och lättläst. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2012-01-01	2012-12-31	
● Förvaltningen ska undersöka om föreningsbidrag kan villkoras vad gäller tillgänglighet. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2012-01-01	2012-12-31	
● Förvaltningen ska undersöka om ytterligare fritidsverksamheter kan startas för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2012-01-01	2012-12-31	
Kommentar: Förvaltningens representant i Fritid för alla för diskussioner med bl.a. Svenska kyrkan om fritidsverksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Under påsklovet 2012 har Fruängens ungdomsgård haft en mycket uppskattad dagkollo för ungdomar med funktionsnedsättning.			
● Förvaltningen ska undersöka tillgängligheten till parklekarna i stadsdelsområdet. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2012-01-01	2012-12-31	
● Förvaltningen ska upplysa hyresvärdar om möjligheten till bostadsanpassning. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2012-01-01	2012-12-31	
● Förvaltningen ska utarbeta en checklista för att åstadkomma tillgängliga konferenser. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2012-01-01	2012-12-31	

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förvaltningen ska utreda möjligheten att inrätta zoner i förvaltningen offentliga lokaler som är tillgängliga för personer med elöverkänslighet. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2012-01-01	2012-12-31	
Varje enhet ska påtala brister i tillgängligheten till lokalansvarig. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2012-01-01	2012-12-31	

KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:**2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras**

I staden finns valfrihetssystem för insatser till personer med olika former av funktionsnedsättning och till äldre samt inom förskoleverksamheten. Inom stadsdelen finns såväl kommunala som privata utförare. Brukarna informeras av biståndsbedömare och genom Jämför service om vilka utförare de kan välja. De egna utförarenheterna arbetar ständigt med att utveckla sin verksamhet och anpassa den till behoven hos olika kategorier av brukare. För att säkerställa en god kvalitet i verksamheterna används manualbaserade metoder för utredning och uppföljning av insatser och enheterna följer domar från förvaltningsdomstolar, beslut från tillsynsmyndigheter och påpekanden från stadens revisorer. Kvaliteten kontrolleras fortlöpande genom bl.a. egna brukarundersökningar, verksamhetsuppföljningar och kollegiegranskningar. Medarbetarna erbjuds utbildningar som är anpassade till behov i respektive verksamhet. Kvaliteten hos entreprenaddriva verksamheter följs upp genom regelbundna besök och kontakter med utförarna.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**2.1 Stockholmarna ska erbjudas valfrihet och ökad mångfald**

● Uppfylls helt

Valfrihetssystem gäller i staden för LSS-insatser samt för vissa insatser inom socialpsykiatrin. En av förvaltningens gruppboendestäder och två av serviceboendestäderna drivs av privata entreprenörer liksom samtliga ungdomsgårdar och parklekar. Förvaltningen ser ständigt över de egna utförarverksamheterna så att de ska tillgodose nya behov hos brukarna.

Inom äldreomsorgen finns valfrihet för hemtjänst, vård- och omsorgsboende samt dagverksamhet i egen regi, som innebär att den äldre efter biståndsbedömning har möjlighet att välja mellan de utförare, såväl kommunala som privata, som ingår i stadens valfrihet.

I stadsdelen finns en mångfald av utförare och verksamheter. Den som har hemtjänst kan välja mellan ett 90-tal hemtjänstutförare, varav en kommunal. Omkring 55 % har valt privat hemtjänstutförare och 45 % den kommunala hemtjänstutföraren. Vård- och omsorgsboende finns i kommunal regi, Axcgården och Axelsbergs vård- och omsorgsboende och på entreprenaddrift såsom Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende och Åsengården. Dessutom finns Rosengården som drivs i enskild privat regi enligt ramavtal.

Det finns tre servicehus i stadsdelen, Axelsberg, Fruängsgården och Trekanten.

Stadsdelsnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att säga upp lokaler och servicehuslägenheter vid Axelsbergs servicehus fr.o.m. 1 september 2012.

Detta innebär att servicehuset avvecklas och blir seniorboende fr.o.m. 1 september. Informationsmöte har hållits för boende och anhöriga, där förvaltningen, fastighetsägaren Micasa, Axelsbergs vårdcentral och

Tertialrapport Nämnd

Trygghetsjouren informerade och svarade på frågor. Stadsdelsnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att av Micasa beställa en projektering för ombyggnation av Trekantens servicehus och utreda förutsättningarna för genomförande av en sådan ombyggnation. En ombyggnation innebär att de boende på servicehuset måste evakueras. Förvaltningens planering redovisas i ett genomförandeärende till stadsdelsnämnden i maj.

Boende och anhöriga informeras regelbundet genom Nyhetsbrev.

Föräldrar kan välja mellan olika former av barnomsorg. Stadsdelen erbjuder såväl kommunala som privat förskolor samt familjedaghem och flerfamiljssystem. Stadsdelen har också fyra öppna förskolor en allmän förskola. För de föräldrar som så önskar finns vårdnadsbidrag. Privata utförare inbjuds till seminarier för att utveckla samverkan och skapa intresse för att driva förskolor i stadsdelen.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel brukare som upplever att de har ☐ valmöjlighet inom barnomsorg ☒ Uppfylls helt			75 %	75 %	2012
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom ☐ omsorg om personer med funktionsnedsättning ☒ Uppfylls helt			67 %	67 %	2012
Kommentar: Mäts genom stadens centrala brukarundersökningar som görs senare under året.					

Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom ☐ äldreomsorg, hemtjänst ☒ Uppfylls helt			70 %	70 %	2012
---	--	--	------	------	------

Kommentar:
Biståndshandläggarna informerar den äldre som beviljats hemtjänst om möjligheten att välja utförare och byta hemtjänstutförare. Förvaltningen har utarbetat en egen hemtjänstkatalog över aktuella hemtjänstutförare, ett 90-tal, inom stadsdelsområdet. Information om olika hemtjänstutförare finns också på stadens webb jämför Service.

Tertialrapport Nämnd

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	---------------	--------	-------------	--------

Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom			55 %	55 %	2012
☐ äldreomsorg, vård- och omsorgsboende ☒ Uppfylls helt					

Kommentar:

Biståndshandläggarna informerar den äldre som beviljas vård- och omsorgsboende om stadens valfrihetsmodell för vård- och omsorgsboende som bl.a. innebär att den som beviljats boende har möjlighet att stå i kö till tre boenden. Information om vård- och omsorgsboende finns på stadens webb Jämför service.

NÄMNDMÅL:

Brukarna ska ges ökade möjligheter till aktiva val genom en tillgänglig och tydlig information om verksamheten och utförare

Uppfylls helt

Inom social omsorg ger biståndsbedömarna muntlig och skriftlig information om aktuellt utbud av utförare för den insats som brukaren behöver. Information om både privata och kommunala utförare finns också på Jämför Service. Enheterna försöker anpassa informationen till brukarens behov av t.ex. lättläst.

Inom äldreomsorgen erbjuds äldre, brukare och anhöriga både muntlig och skriftlig information, bl.a. via Äldredirekt, stadsdelens biståndshandläggare och på stadens webb Jämför Service, där äldre och anhöriga kan jämföra olika verksamheter som ingår i valfriheten.

Beställarenheten äldre har tagit fram ett informationspaket som bland annat innehåller information om valfrihet inom hemtjänst, vård- och omsorgsboende samt dagverksamhet. Informationspaketet lämnas i kontakter med äldre och närstående/företrädare. En katalog över hemtjänstutförare har sedan tidigare utarbetats av enheten och uppdateras regelbundet. Förvaltningen har också tagit fram broschyren Äldreomsorgen A-Ö. Utförarenheten arbetar med att uppdatera sina informationsfolderar.

Föräldrar efterfrågar och söker i allt större utsträckning information om förskolor och ansöker om plats via internet. Förvaltningen lägger därför stor vikt vid att hålla uppgifter om förskolorna uppdaterade och om sådant som föräldrar efterfrågar.

Farsta och Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltningar har efter en förstudie beviljats medel från e-tjänstprogrammet för att utveckla en förskolewebb som ska förenkla och modernisera kommunikationsvägarna mellan förskola och vårdnadshavare.

Tertialrapport Nämnd

En förskola i Liljeholmen har deltagit som pilot i projektet. Projektet utvidgas nu så att en förskola i varje förskoleområde får möjlighet att delta.

Personalen utbildas i praktisk IT och mediekommunikation, PIM. Detta bidrar också till att kommunikationen med föräldrarna utvecklas och ger möjlighet till enklare och snabbare kontakt via SMS, mejl med mera.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> Stadsdelsförvaltningen bjuder in de fristående förskolorna inom stadsdelen till dialog. 	2012-01-01	2012-12-31	
Kommentrar: Stadsdelsförvaltningen planerar att bjuda in fristående förskolor till dialog under hösten.			
<ul style="list-style-type: none"> Informationsfoldern Äldreomsorgen A-Ö ska skickas ut till alla 80-åringar i stadsdelen. 	2011-01-01	2012-12-31	
Kommentrar: Informationsfoldern Äldreomsorgen A-Ö är under uppdatering och planeras att skickas ut i början på hösten.			
<ul style="list-style-type: none"> Rutin ska ta fram för att säkerställa att informationen på Jämför Service är aktuell. 	2012-01-01	2012-12-31	
Kommentrar: Enheterna uppdaterar informationen på Jämför Service vid förändringar.			
<ul style="list-style-type: none"> Uppsökande verksamhet ska erbjudas personer över 80 år. Möjlighet att fylla i "Dokumentet om mig" 	2012-01-01	2012-12-31	
Kommentrar: Beställarenheten äldre erbjuder två informationstillfällen under 2012 för personer över 80 år i stadsdelen.			
<ul style="list-style-type: none"> Äldre och anhöriga inbjuds till övergripande informationsträffar om äldreomsorg, utförare, föreningar, aktiviteter och brottsförebyggande arbete m.m. Samordnas av Äldrestöd. 	2012-01-01	2012-12-31	
Kommentrar: "Information till seniorer" anordnades av Äldrestöd den 16 april på Fruängsgårdens servicehus. Biståndshandläggare, distriktssköterska, heminstruktör för syn- och hörsel, färdtjänsthandläggare, "fixartjänsten", anhörigkonsulenter samt polis och Storstockholms brandförsvaret informerades och svarade på frågor. Annonserades i lokaltidningen Mitt I.			

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
2.2 Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas

● Uppfylls helt

Vid mätningen 30 april 2012 fanns 4 334 inskrivna barn i stadsdelens kommunala förskoleverksamhet fördelade på 64 förskolor med 286 barngrupper. Detta är en ökning med 309 barn, 17 barngrupper jämfört mätning vid årsskiftet 2012. Stadsdelen har också 11 barn hos 2 kommunala dagbarnvårdare och 20 barn i deltidsförskola. Flerfamiljssystem har erbjudits men inte efterfrågats.

Nämnden har justerat målvärdena för antal barn per barngrupp och antal barn per anställd. Som aktivitet för att stödja detta sker en kontinuerlig översyn av barngrupperna så att det råder balans mellan barngruppens behov, storlek och antalet barn per anställd.

Stora insatser görs för att erbjuda förskolor av god kvalitet till alla barn boende i stadsdelen där föräldrarna önskar, inom garantitiden.

Förskoleavdelningen har arbetat med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet inom avdelningen och inom enheterna. Varje förskola utformar kriterier som kännetecknar måluppfyllelse för nämndmålet. Förskolorna följer upp och dokumenterar sitt arbete utifrån de valda kriterierna. En utvärdering (analys och bedömning) av de faktiska resultaten görs under hösten. Uppföljningar av arbetet görs enligt plan. Resultat och analys av arbetet redovisas en gång per år.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete ☐ Uppfylls helt			100 %	tas fram av nämnden	2012
Kommentar:					
Förskolorna inventerar årligen barnsäkerheten. Rutiner finns för att kontrollera förskolans miljö och utbilda personalen i förebyggande arbete och i vad som ska göras om olyckan är framme.					
Andel förskollärare av antal anställda ☐ Uppfylls delvis			44 %	öka	2012
Kommentar:					
Kommunfullmäktiges mål eftersträvas men är svårt att leva upp till. Flera faktorer bl. a. den snabba utbyggnadstakten bidrar till att andelen förskollärare inte ökar. Det råder brist på utbildade förskolelärare. Andelen förskolelärare i stadsdelen bedöms vara god som helhet.					

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen ☐ avseende trygg och säker miljö ☒ Uppfylls helt			80 %	öka	2012
Kommentar: Brukarundersökning har genomförts under mars, men resultaten är ännu inte sammanställda och redovisade.					
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen ☐ avseende utveckling och lärande ☒ Uppfylls helt			82 %	öka	2012
Kommentar: Brukarundersökning har genomförts under mars, men resultaten är ännu inte sammanställda och redovisade.					
Antal barn per avdelning ☒ Uppfylls helt			16	oförändrad	2012
Kommentar: Årsmålet för antalet barn per grupp är justerat från 17 till 16.					
☒ barnomsorgsgarantin uppfyllts för under året	0 st	0 st	0 st	0 st	Apr 2012
Kommentar: Alla sökande har erbjudits förskoleplats i enlighet med Stockholms stads platsgaranti.					
Antal förskolebarn per anställd(årsarbetare) ☒ Uppfylls helt			5,2 st	oförändrad	2012
Kommentar: Statistik över antal anställda inhämtas i oktober och då uppdateras indikatorn. Föregående år uppnåddes årsmålet. Årsmålet för 2012 har justerats från 5,5 till 5,2.					

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Personalens bedömning av "Förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling" ● Uppfylls helt			3,6	öka	2012

Kommentar:

Förskolorna väljer tidpunkt för sin självvärdering. Resultat av årets utvärdering presenteras vid årsredovisningen. Förskolorna gör en självvärdering av sitt arbete och hur förskolan möjliggör barnens lärande inom sex områden. Utvärderingen är även relaterad till mål för arbetet i enlighet med förskolans läroplan. Här värderas miljöns utformning, förutsättningar för skapande verksamhet, bygg- och konstruktionslek, språkutveckling, matematik och logiskt tänkande samt förståelse för naturvetenskapliga fenomen. Den uppgift som redovisas, säger inte så mycket för en utomstående, men diskussionerna inom arbetsgrupperna är vitala och utvecklande för arbetet. Värdet på indikatorn höjs inte automatiskt när verksamheten blir bättre. Det visar sig att erfarna och välfungerande arbetsgrupper även är mer självkritiska än de som till exempel gör självvärderingen för första gången.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och ● erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2011-01-01	2014-12-31	

Kommentar:

Förvaltningen ordnar fortbildning och seminarier för förskolans medarbetare utifrån de behov och utvecklingsområden som fastställts i föregående kvalitetsredovisning. Årets utvecklingsområden för förskolan är systematiskt kvalitetsarbete, fortbildningsinsatser för att stödja pedagogisk dokumentation samt IT- och mediekompetens, PIM samt de förstärkta läroplansområdena matematik, naturkunskap och teknik. Medarbetarna utan formell utbildning och barnskötare uppmuntras till vidareutbildning. Stadens upphandlade utbildningsplatser till förskolläraryrket som tilldelas stadsdelen utnyttjas fullt ut.

Stadsdelsnämnderna ska ta fram aktiviteter för att säkerställa att föräldrars val i större ● utsträckning kan tillgodoses samt verka för att många alternativ finns att välja mellan	2012-01-01	2012-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar:
 Stadsdelsförvaltningen utvecklar sina arbetssätt och rutiner för att säkerställa att alla barn får förskoleplats inom garantitid. Privata aktörer bjuds in för dialog om förskolan.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>Stadsdelsnämnderna ska ta fram konkreta handlingsplaner för de olika pedagogiska verksamheternas fortsatta arbete med att införa it i pedagogiken samt it i de administrativa rutinerna</p>	2012-01-01	2012-12-31	
<p>Kommentar: Stadsdelsnämnden planerar för att samtlig personal som arbetar i barngrupp utbildas i praktisk medie- och IT-kommunikation, PIM till och med nivå 3. Alla förskoleenheter deltar nu, åtta enheter startade 2011 och resterande tre startar under året. En till två PIM-examinatorer per enhet utbildas, som sedan är stöd för sina kollegor i sitt lärande. Enheterna har projektplaner för hur arbetet ska genomföras. Examinatorerna ingår i nätverk som stöd för sitt arbete. Förskolornas ledningsgrupp utbildas också men utifrån de behov de kan ha som ledning. Ett arbete med att ta fram en lokal IT-strategi för de pedagogiska verksamheterna pågår.</p>			
<p>Stadsdelsnämnderna ska ta fram rutiner för inkomstkontroll</p>	2012-01-01	2012-12-31	
<p>Kommentar: Rutiner finns framtagna för inkomstkontroll.</p>			
<p>Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med matematik, naturvetenskap och teknik i förskolan</p>	2012-01-01	2012-12-31	
<p>Kommentar: Att uppmärksamma och stödja arbetet med att införliva revideringarna i läroplanen i vardagsarbetet är en del av förskoleavdelningens utvecklingsarbete. Förskolorna deltar i NTA-projekt och högskoleutbildning där pedagoger fortbildas i att utmana barnens intresse och lärande i naturkunskap och teknik. En studiecirkel om barn och matematik pågår med pedagoger från förskoleenheterna. Det finns arbetsgrupper/nätverk kring språk, systematiskt kvalitetsarbete, kultur, PIM som bidrar till kollegialt lärande. Här förs pedagogiska samtal, tips och idéer utbyts, arbetssätt och stöddokument utvecklas. I dessa grupper sker ibland föreläsning av externa personer.</p>			
<p>Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med språkutveckling i förskolan</p>	2012-01-01	2012-12-31	
<p>Kommentar: Stadsdelen har en gemensam antagen språkpolicy för stadsdelens förskolor som stöd för arbetet med flerspråkighet. Ett språknätverk bidrar till att sprida kunskaper om framgångsrikt språkutvecklande arbete i förskolan samt hur man kan dokumentera och följa barns språkutveckling.</p>			

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämnderna ska utveckla samverkan ● med fristående förskolor och både kommunala och fristående skolor	2011-01-01	2012-12-31	
Kommentar: Stadsdelsförvaltningen har ett pågående utvecklingsarbete tillsammans med Utbildningsförvaltningen kring samverkan. Fristående förskolor kommer också att bjudas in till dialog om samverkan kring övergång från förskola till skola.			
Stadsdelsnämndernas ska säkerställa att ● förskolans nya läroplan är implementerad i alla förskolor	2012-01-01	2012-12-31	
Kommentar: Föregående år erbjöds alla medarbetare seminarier kring den nya reviderade läroplanen. Som en fortsättning på implementeringen kommer förskoleavdelningens utvecklingsarbete att fokusera på det nya avsnittet i läroplan om uppföljning, utvärdering och utveckling. Arbetet sker dels på ledningsgruppsmöten och dels i arbetsgrupper. Förskolornas arbete utgår från läroplanen vilket gör att medarbetarna kontinuerligt reflekterar över dess innebörd i förhållande till det arbete de utför. Nya infallsvinklar belyses genom att medarbetarna gemensamt reflekterar över frågeställningar på seminarier, i arbetsgrupper på arbetsplatsträffar med mera. Två kurser i pedagogisk dokumentation har hittills genomförts för totalt 60 personer från samtliga förskoleenheter. Kursens innehåll har en stark koppling till läroplanens uppdrag kring dokumentation och måluppfyllelse.			
Utbildningsnämnden ska i samverkan med ● stadsdelsnämnderna utarbeta skriftliga riktlinjer för rutiner vid övergången mellan förskola och skola	2012-01-01	2012-12-31	
Kommentar: Samverkan mellan utbildningsförvaltningen och stadsdelens förskolor kring övergång har under 2011 uppdaterats. Nya samverkansdokument finns upprättade och ska följas upp och utvärderas under hösten 2012.			
Utbildningsnämnden ska tillsammans med ● stadsdelsnämnderna genomföra en granskning av placerade barns skolsituation	2012-01-01	2012-12-31	
Kommentar: Utbildningsnämnden ansvarar för aktiviteten.			

NÄMNDMÅL:

1. Varje barn utvecklar sin självkänsla och sociala förmåga

● Uppfylls helt

Enheterna arbetar utifrån sina åtaganden och följer upp och dokumenterar arbetet.

Varje förskola utformar kriterier som kännetecknar måluppfyllelse för nämndmålet. Förskolorna följer upp och dokumenterar sitt arbete utifrån de valda kriterierna. En utvärdering (analys och bedömning) av de faktiska resultaten görs under hösten. Uppföljningar av arbetet görs enligt plan. Resultat och analys av arbetet redovisas en gång per år.

NÄMNDMÅL:

2. Förskolan ska aktivt bidra till jämställdhet, respekt och likabehandling

● Uppfylls helt

Varje förskola utformar kriterier som kännetecknar måluppfyllelse för nämndmålet. Förskolorna följer upp och dokumenterar sitt arbete utifrån de valda kriterierna. En utvärdering (analys och bedömning) av de faktiska resultaten görs under hösten. Uppföljningar av arbetet görs enligt plan. Resultat och analys av arbetet redovisas en gång per år.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förskoleenheterna ska beskriva vilka insatser som planeras för att motverka traditionella könsroller. Insatserna ska följas upp, dokumenteras och analyseras.	2012-01-01	2012-12-31	
Kommentar: Förskoleenheterna har på olika sätt redovisat insatser som de planerat för att motverka traditionella könsroller och könsroller. Många förskolor har valt ut en miljö eller situation på förskolan som undersöks och följs. Pedagogerna observerar barnens val och sitt eget agerande. Genom att reflektera över observationerna förväntas att medvetenheten ökar hos pedagogerna om vad som påverkar och styr. Reflektionerna kan ge underlag till hur man både kan utveckla och utmana barn och personal i sina val och handlingar.			
Förskoleenheterna ska också beskriva vilka insatser som planeras för att möta barngruppernas specifika behov samt på vilket sätt effekten av insatserna följs upp och utvärderas.	2012-01-01	2012-12-31	

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>Kommentar: Förskolorna redovisar att de observerar barngrupperna för att sedan anpassa verksamheten utifrån den specifika gruppens behov och sammansättning. Därefter genomförs kontinuerliga observationer och uppföljningar under terminens gång. Vid eventuella förändringar av barngruppens utformning genomförs en konsekvensbeskrivning. Utvecklingssamtal med föräldrarna sammanställs och bildar underlag för planering av verksamheten utifrån aktuell barngrupp. Systematiken i detta arbete är under utveckling.</p>			
<p>Förskoleenheterna ska redovisa vilka insatser som behövs inom enheten för att främja likabehandling samt förebygga och förhindra kränkande behandling.</p>	2012-01-01	2012-12-31	
<p>Kommentar: Förskoleenheternas observationer av barngruppen ger en grund för vilka insatser som varje förskola behöver vidta. Oftast så rör insatserna läroplansområdet normer och värden. Förhållningssätt, agerande och dilemman diskuteras på arbetsplatsträffar och vid andra sammankomster för att uppmärksamma och ha beredskap för olika händelser och ageranden.</p>			
<p>Förskoleenheternas likabehandlingsplaner hålls aktuella och uppdaterade.</p>	2012-01-01	2012-12-31	
<p>Kommentar: Planering finns för årlig revidering av enheternas likabehandlingsplaner.</p>			
<p>Förvaltningen följer upp att handlingsplaner upprättas för barn i behov av särskilt stöd. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)</p>	2012-01-01	2012-12-31	
<p>Kommentar: Handlingsplaner upprättas två gånger per år för barn i behov av särskilt stöd. Förvaltningens samordnare följer upp att handlingsplaner finns och effekten av insatserna.</p>			
<p>Förvaltningen ska ge förskolepersonal kunskap om funktionsnedsättningar och hur de påverkar barn. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)</p>	2012-01-01	2012-12-31	
<p>Kommentar: Personal som arbetar med barn med funktionsnedsättningar får handledning genom Habiliteringens personal och utbildning i form av kurser som arrangeras i samarbete med Habiliteringen.</p>			

NÄMNDMÅL:**3. Varje barn utvecklar sina förmågor och utmanas i sin utveckling och sitt lärande**

● Uppfylls helt

Enheterna arbetar utifrån sina åtaganden och följer upp och dokumenterar arbetet.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Sammanställning av enheternas uppföljningar dokumenteras i ILS. En utvärdering (analys och bedömning) av de faktiska resultaten görs i ILS.	2012-01-01	2012-12-31	

NÄMNDMÅL:**4. Varje barn är delaktigt och har inflytande**

● Uppfylls helt

Förskoleenheterna beskriver att de arbetar aktivt och medvetet med att stärka barnens förmåga till delaktighet och inflytande. Uppföljningar av arbetet ska dokumenteras. Resultat, analys och bedömning görs av hur barns delaktighet har påverkat verksamhetens inriktning, planering och utveckling.

NÄMNDMÅL:**5. Föräldrarna upplever att kommunikationen med förskolan är god och att de ges goda möjligheter att samverka**

● Uppfylls helt

Enheterna arbetar utifrån sina åtaganden och följer upp och dokumenterar arbetet. Hur föräldrarna uppfattar kommunikationen med förskolan mäts bl.a. genom stadens årliga brukarundersökning. Synpunkter och klagomål, utvecklingssamtal och dagliga kontakter är andra sätt. Sammanställning av årets brukarundersökning är ännu ej klar.

NÄMNDMÅL:**6. Barnen är väl förberedda inför övergången från förskola till skola**

● Uppfylls helt

Förskoleavdelningen har mötesforum för samverkan med utbildningsförvaltningen och skolorna i stadsdelen för att utveckla och samverka kring förebyggande arbete och övergång mellan förskolan och skolans verksamheter. Lokala rutiner för arbetet och samverkan med skola finns liksom gemensamma samverkansdokument och riktlinjer för stadsdelen. Uppföljning, utvärdering och dialog om det gemensamma arbetet sker i samverkansforum förskola-skola.

Vid övergång och överlämning mellan verksamheterna ska barnets utveckling, kunskaper och behov vara utgångspunkten.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Resultat, analys och bedömning redovisas i <ul style="list-style-type: none"> ● ILS 	2012-01-01	2012-12-31	

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.3 Stockholmarna ska uppleva att de får god service och omsorg

● Uppfylls helt

Genom egna brukarundersökningar samt brukarråd etc. följer förvaltningen upp att de som har kontakt med avdelningen för social omsorg känner sig väl bemötta och trygga i kontakten med utredare och utförare. I både förvaltningens egna och stadens brukarundersökningar uttrycker social omsorgs brukare och klienter generellt stor nöjdhet med både bemötande och insatser. I den mån undersökningarna visar på brister i verksamheterna åtgärdas de. Utfallet för stadens brukarundersökningar var gällande nöjdhet och trygghet redovisas nedan under olika indikatorer.

De äldres, brukarnas och anhörigas synpunkter tas tillvara för att utveckla och förbättra verksamheten. Synpunkter inhämtas genom stadens årliga brukarundersökningar, där äldre och anhöriga svarar på frågor om den verksamhet som ingår i stadens valfrihet. Pensionärsrådet, förtroenderåd och brukar-, boende- och anhörigråd samt olika informationsmöten, är också viktiga fora där synpunkter inhämtas från. Den samlade bedömningen är att brukarna är trygga och nöjda med äldreomsorgens verksamheter, men att det också finns förbättringsområden. Hemtjänsten arbetar med att öka brukarnas upplevelse av trygghet samt erbjuda god mat och en trevlig matsituation. Demensteam där personalen har särskilt hög kompetens ska utvecklas för att ge trygghet till äldre med demenssjukdom som bor hemma. I samverkan med landstinget, andra vårdgivare och privata utförare fortsätter försöksverksamheten Bättre Samverkan Bättre Liv. Gemensamma rutiner som tagits fram implementeras nu för att säkerställa en trygg, säker och effektiv vård och omsorg till de mest sjuka äldre som bor i eget boende. Stödet till anhöriga ska fortsätta att utvecklas och anpassas utifrån de individuella behoven. Dagverksamheten fortsätter att utvecklas och har anpassats utifrån önskemål om bl.a. öppethållande på kvällstid. I vård- och omsorgsboenden prioriteras en meningsfull vardag, god mat och en trevlig måltid samt regelbunden utevistelse för de boende. Vård- och omsorgsboende har även i år efter ansökan fått del av de särskilda demensmedlen för ökad bemanning. Några vård- och omsorgsboende har också efter ansökan fått del av medel för Unga i omsorgen, där ungdomar kommer till vård- och omsorgsboende några timmar per vecka och deltar i verksamheter för stimulans, kultur och aktiviteter för de boende. Detta kan också bidra till ett ökat intresse hos ungdomarna att

arbeta inom äldreomsorgen. Värdegrundsarbetet utifrån äldreomsorgen gemensamma värdegrund fortgår vid enheterna.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	---------------	--------	-------------	--------

Andel ASI (Addiction Severity Index)			75 %	tas fram av nämnden	2012
☐ utredningar ☒ Uppfylls helt					

Kommentar:

Vuxenenhetens mottagningsgrupp gör ASI-intervju med alla som man får kontakt med. Om intervjun inte är möjlig att genomföra, t.ex. på grund av att personen har svår psykisk ohälsa, upprättas en avvikelserapport. Om det finns en ASI-intervju som inte är äldre än ett år görs istället en uppföljningsintervju.

Andel av inkommande anmälningar inom			45 %	fastställs 2012	2012
☐ BoU där det inleds en utredning (IoF) ☒ Uppfylls helt					

Kommentar:

SLK har redovisat uppgifter från Paraplysystemet över andel inledda utredningar under 2011. För Hägersten-Liljeholmen inleddes utredning om 45 % av de inkomna anmälningarna. Genomsnittet i staden var 39,6 %. Kommunfullmäktige har ännu inte satt något mål för indikatorn och inte heller uttalat sig om andelen utredningar bör öka eller minska.

Andel barn och unga i biståndsbedömd öppenvård	83,7 %	75 %	75 %	tas fram av nämnden	Tertial I 2012
☒					

Kommentar:

Under perioden april 2011 till mars 2012 beviljades insatser till 246 barn och ungdomar (0-19 år). Av insatserna skedde 206 i öppenvård, vilket motsvarar 83,7 % av samtliga insatser till målgruppen. Andelen öppenvård är därmed högst i staden, där genomsnittet är 66,9 %.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom loF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	74,21 %	72	72 %	öka	Tertial I 2012

Kommentar:

Av 159 barn och ungdomar (0-19 år) som avslutades under perioden april 2010 till mars 2011 har 41 återkommit inom tolv månader efter avslut medan 118 inte har återkommit. Andelen ej återkomna är därmed 74,2 % av samtliga avslutade. I staden som helhet är andelen 81,0 %.

Andel enskilda som minskat sitt behov av stöd inom socialpsykiatri			2 %	tas fram av nämnden	2012
☐ Uppfylls helt					

Kommentar:

Redovisas för helåret 2012.

Andel genomförandeplaner för biståndsbedömda insatser inom socialpsykiatri, loF	72,73 %	75 %	75 %	tas fram av nämnden	Tertial I 2012
☐ Uppfylls helt					

Kommentar:

Under perioden april 2011 till mars 2012 har förvaltningen fattat i genomsnitt 33 beslut om insats per månad. Utifrån dessa beslut har i genomsnitt 24 genomförandeplaner upprättats per månad, vilket motsvarar en andel om 72,8 % av samtliga beslut. För staden som helhet är andelen 77,3 %.

Andel klienter inom socialpsykiatri som erhållit två uppföljningar enligt DUR under året			70 %	tas fram av nämnden	2012
☐ Uppfylls helt					

Tertialrapport Nämnd

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	---------------	--------	-------------	--------

Kommentar:

Redovisas för helåret 2012.

Andel mål för den enskilde, med insatser				fastställs 2012	2012
☐ inom socialpsykiatrin, som i snitt uppnås (IoF)					

Kommentar:

Målet ej fastställt.

Andel personer i förhållande till hela befolkningen som har haft insatser inom socialpsykiatri	0,51 %	0,5 %	0,5 %	tas fram av nämnden	Tertial I 2012
--	--------	-------	-------	---------------------	----------------

Kommentar:

Under perioden april 2011 till mars 2012 har i genomsnitt 258 personer haft insatser inom socialpsykiatrin, vilket motsvarar 0,51 % av befolkningen i stadsdelsområdet. För staden som helhet är andelen 0,50 %. Noterats bör att nämnden driver två träfflokaler inom socialpsykiatrin för vilka biståndsbeslut inte behövs.

Andel personer i förhållande till hela befolkningen som har haft insatser inom vuxen missbruk, IoF	0,22 %	0,2 %	0,2 %	tas fram av nämnden	Tertial I 2012
--	--------	-------	-------	---------------------	----------------

Kommentar:

Under perioden april 2011 till mars 2012 har i genomsnitt 111 personer i åldersgruppen 20-64 år haft insats på grund av missbruksproblem, vilket motsvarar 0,22 % av befolkningen. Motsvarande andel för staden som helhet är exakt densamma.

Andel personer med insatser inom socialpsykiatrin som			82 %	82	2012
☐ på det hela taget är nöjda med sin insats (IoF)					
☒ Uppfylls helt					

Kommentar:

Redovisas för helåret 2012.

Tertialrapport Nämnd

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som upplever att de fått en förbättrad livssituation ☐ enligt DUR uppföljningen (dokumentation, utvärdering och resultat) (IoF) ● Uppfylls helt			20 %	öka	2012
Kommentar: Redovisas för helåret 2012.					
Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur ☐ utredningen av deras behov av stöd genomfördes (IoF) ● Uppfylls helt			76 %	76	2012
Kommentar: Redovisas för helåret 2012.					
Andel ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller ☐ vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar ● Uppfylls helt			75 %	tas fram av nämnden	2012
Kommentar: Redovisas för helåret 2012.					
Andel vuxna i ◆ biståndsbedömd öppenvård (IoF)	64,95 %	65 %	75 %	tas fram av nämnden	Tertial I 2012

Tertialrapport Nämnd

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	---------------	--------	-------------	--------

Kommentar:

Under perioden april 2011 till mars 2012 har 331 insatser beviljats till vuxna personer med missbruksproblem. Av insatserna har 215 getts i öppenvård, vilket motsvarar 65,0 % av samtliga insatser. Andelen öppenvård i staden som helhet är 47,0 %.

Andel vuxna som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (IoF)	57,28 %	50	50 %	öka	Tertial I 2012
--	---------	----	------	-----	----------------

Kommentar:

Under perioden april 2010 till mars 2011 avslutades insatserna för 213 vuxna personer inom individ- och familjeomsorgen. Av dem som avslutades hade 91 återkommit inom ett år efter avslut, medan 122 personer inte hade hört av sig igen. Andelen ej återkomna blir därmed 57,3 %. För staden som helhet är andelen ej återkomna inom ett år 65,2 %.

Antal familjer med barn som saknar stadigvarande bostad (IoF)	7 st			fastställs 2012	Tertial I 2012
---	------	--	--	-----------------	----------------

Kommentar:

Under första tertialen har fem familjer med sammanlagt åtta barn i olika åldrar bott tillfälligt på hotell, vandrarhem eller hotellhem. Till det kommer två familjer med sammanlagt fem barn som bott i skyddat boende eller förvaltningens jourlägenhet.

Målvärde för året behöver inte anges enligt SLK, eftersom indikatorn är ny.

Antal nytillkomna försöks- och träningslägenheter (IoF)		20		fastställs 2012	2012
Uppfylls helt					

Kommentar:

Under 2011 hade förvaltningen totalt 47 försöks- och träningslägenheter, varav 20 var nya för året. Av de nya lägenheterna var 16 försökslägenheter och fyra träningslägenheter. De flesta lägenheterna disponerades av vuxenheten, övriga av barn- och ungdomsenheten samt beställarenheten funktionsnedsättning.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antalet försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i stadsdelsnämnden (IoF)	3 st	14 st	14 st	fastställs 2012	Tertial I 2012

Kommentar:

Under 2011 hade förvaltningen tillgång till totalt 46 försöks- och träningslägenheter, varav 29 försökslägenheter, nio träningslägenheter och åtta ungdomslägenheter. Av lägenheterna var 21 lägenheter nya för året (varav 16 försökslägenheter, tre träningslägenheter och en ungdomslägenhet). Tio kontrakt sades upp av olika orsaker och 14 personer övertog kontraktet på sina försökslägenheter. Närmare hälften av dem som hade försökslägenhet fick alltså kontrakt i eget namn på lägenheten ifråga. Under 2012 har förvaltningen hittills haft tillgång till totalt 33 försökslägenheter, varav kontraktsövergång har skett för tre lägenheter.

Andel genomförda utredningar enligt DUR inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	tas fram av nämnden	2012
Uppfylls helt			

Kommentar:

Utfallet redovisas för helåret 2012.

Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	89 %	2012
Uppfylls helt			

Kommentar:

Utfallet redovisas för helåret 2012.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)			72 %	72 %	2012
☐ Uppfylls helt					
Kommentar: Utfallet redovisas för helåret 2012.					
Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)			85 %	tas fram av nämnden	2012
☐ Uppfylls helt					
Kommentar: Utfallet redovisas för helåret 2012.					
Andelen personer med funktionsnedsättning som övergår till lönearbete efter deltagande i dagliga verksamheter enligt LSS eller dagverksamheter enligt SoL (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)			0 %	tas fram av nämnden	2012
☐ Uppfylls helt					

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	---------------	--------	-------------	--------

Kommentar:

För att kunna erbjuda fler brukare stöd i att påbörja praktik eller studier har den socialpsykiatriska träfflokalen Kravatten utökat sina öppettider. Även vid de dagliga verksamheterna diskuteras frågan om praktikplatser för brukarna.

Ett nätverk har startats inom förvaltningen för medarbetare vid olika enheter som arbetar med praktikplatser för brukare. Medarbetare vid stöd- och aktivitetsenheten kommer att delta i utbildning om en metod (Supported Employment) för stöd vid praktikplats.

Antal ny tillkomna omsorgslägenheter för vuxna inom staden			6 st	100 st	2012
☐ (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)					
● Uppfylls helt					

Kommentar:

En ny gruppbostad, Sture Hill på Sjövikshöjden med sex platser öppnades i mars 2012.

Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)			91 %	91%	2012
● Uppfylls helt					

Kommentar:

Utfallet redovisas för helåret 2012 utifrån stadens brukarundersökningar.

Brukarnas nöjdhet med bemötande från biståndshandläggare inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)			85 %	tas fram av nämnden	2012
● Uppfylls helt					

Kommentar:

Utfallet redovisas för helåret 2012 utifrån stadens brukarundersökningar.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Nöjda brukare - daglig verksamhet (stöd och service till personer ☐ med funktionsnedsättning) ● Uppfylls helt			91 %	91 %	2012
Kommentar: Utfallet redovisas för helåret 2012 utifrån stadens brukarundersökningar.					
Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) ☐ personer med funktionsnedsättning ● Uppfylls helt			91 %	91 %	2012
Kommentar: Utfallet redovisas för helåret 2012 utifrån stadens brukarundersökningar.					
Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning) ☐ till personer med funktionsnedsättning ● Uppfylls helt			88 %	88 %	2012
Kommentar: Utfallet redovisas för helåret 2012 utifrån stadens brukarundersökningar.					
Andel omsorgspersonal med grundutbildning (äldreomsorg) ☐ grundutbildning (äldreomsorg) ● Uppfylls helt			90 %	tas fram av nämnden	2012
Kommentar: Andel omsorgspersonal som har grundutbildning varierar inom äldreomsorgens verksamheter. Omsorgspersonal erbjuds grundutbildning och en till två personal vid varje enhet grundutbildas under året. Förutom grundutbildning erbjuds omsorgspersonalen kontinuerlig kompetensutveckling.					

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd ☐ dagverksamhet (äldreomsorg) ☒ Uppfylls helt			84 %	84 %	2012
Kommentar: För att utveckla och anpassa dagverksamheten utifrån de äldres och anhörigas behov, så har dagverksamheten Solkatten på Fruängsgårdens servicehus utökat sina öppettider med att ha öppet två dagar i veckan mellan kl. 14:30-18:30. En modell som också kommer att införas vid dagverksamheten Eternellen på Axelsbergs vård- och omsorgsboende, om behov och önskemål finns. Detta var ett önskemål som framkom i 2011 års brukarundersökning. Andelen nöjda omsorgstagare inom äldreomsorgens dagverksamheter kommer att följs upp genom central enkät som kommer att genomföras under hösten.					
Andelen nöjda omsorgstagare - ☐ hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg) ☒ Uppfylls delvis			84 %	84 %	2012
Kommentar: Hemtjänsten fortsätter att prioritera och utveckla den sociala dokumentationen och kontaktmannaskapet. Hemtjänsten använder planeringsverktyget SchemOs som säkerställer att brukarna får sina beviljade insatser enligt biståndsbeslutet. Den kommunala hemtjänsten ser över sina rutiner för att se vad som kan utvecklas och förbättras för att öka brukarnas nöjdhet. Central brukarundersökning genomförs under hösten.					
Andelen nöjda omsorgstagare - vård- ☐ och omsorgsboende (äldreomsorg) ☒ Uppfylls helt			84 %	84 %	2012
Kommentar: Verksamheten i vård- och omsorgsboende har fokus på en individuellt anpassad omsorg, stimulans i vardagen, utevistelse, bra mat och en trevlig måltid. Central brukarundersökning genomförs i höst.					
Maten smakar bra - ☐ hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg) ☒ Uppfylls helt			75 %	75 %	2012

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	---------------	--------	-------------	--------

Kommentar:

Den kommunala hemtjänsten ser över vad som kan utvecklas och förbättras när det gäller maten och måltidssituationen och anpassa den efter brukarens individuella önskemål. Brukarundersökningen 2011 visade på varierande resultat från 63 % till 90 % nöjda brukare vid de olika hemtjänstenheterna. Analys av resultaten ska användas i det fortsatta förbättringsarbetet. All personal inom hemtjänsten i egen regi ska genomgå den webbaserade utbildningen Mat och hälsa för äldre.

Central brukarundersökning genomförs under hösten.

Maten smakar bra - Vård och ☐ omsorgsboende (äldreomsorg) ☒ Uppfylls helt	76 %	75 %	2012
--	------	------	------

Kommentar:

Vid vård- och omsorgsboende har de boende möjlighet att välja mellan olika maträtter. Det finns också möjlighet att anpassa kosten utifrån den boendes individuella behov.

Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård ☐ och omsorgsboende (äldreomsorg) ☒ Uppfylls helt	76 %	75 %	2012
---	------	------	------

Kommentar:

På vård- och omsorgsboende dukas och läggs maten upp på ett trevligt och aptitligt sätt. Bordsplaceringen görs på ett sådant sätt så att varje boende får glädje av samvaron. Omsorgspersonalen sitter med de boende vid måltiden vilket skapar trygghet och en lugn måltidssituation.

Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur ☐ hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg) ☒ Uppfylls helt	74 %	74 %	2012
--	------	------	------

Kommentar:

En genomförandeplan tas fram i dialog med brukaren tar hemtjänsten dokumenterar hur brukaren vill ha sina insatser utförda utifrån biståndsbeslutet. Utförandet följs upp genom brukarnas synpunkter och avvikelserapportering.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	---------------	--------	-------------	--------

Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet			84 %	84 %	2012
☐ - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)					
☒ Uppfylls helt					

Kommentar:

Förra årets brukarundersökning visade att brukarnas upplevelse av trygghet och kontinuitet har ökat. Inom hemtjänsten erbjuds brukaren en kontaktman med uppdrag att se till att brukaren har det bra, känner sig trygg och nöjd. Demensteam ska utvecklas som ska ha särskild kompetens att ge en trygg och individuell vård och omsorg till äldre med demenssjukdom. All personal har ID-kort.

Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet			90 %	89 %	2012
- vård och omsorgsboende (äldreomsorg)					
☒ Uppfylls helt					

Kommentar:

Varje boende erbjuds en egen kontaktman och en omvårdnadsansvarig sjuksköterska med uppdrag att se till att den boende trivs på boendet och får en trygg och säker omvårdnad. Alla boende har en individuell genomförandeplan. Den boendes behov och önskemål följs upp vid omvårdnads-, team- och sjuksköterskemöten. Central brukarundersökning genomförs i höst.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
------------------	------------	-----------	-----------

☒ Vidta åtgärder för att förebygga och arbeta för att minska narkotikaanvändningen	2012-01-01	2013-12-31	
--	------------	------------	--

☒ Utveckla kunskaper i svenska hos vård- och omsorgspersonal med svenska som andraspråk	2011-01-01	2012-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar:

Personalen får språkstöd vid handledning i dokumentationsarbetet.

☒ Vård- och omsorgspersonal erbjuds grundutbildning	2011-01-01	2012-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar:

Grundutbildning erbjuds till vård- och omsorgspersonal som saknar detta. En till två personal vid varje enhet brukar gå grundutbildning per år.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Äldre ska ges möjlighet att påverka vad de vill äta och de ska ha möjlighet att välja mellan olika maträtter	2012-01-01	2012-12-31	

Kommentar:

På vård- och omsorgsboende har de boende möjlighet att välja mellan minst två maträtter.

Kosten anpassas också utifrån den boendes behov.

På servicehus och hemtjänsten väljer de äldre själva vad de vill äta.

NÄMNDMÅL:

All myndighetsutövning ska vara rättssäker och tillvara ta den enskildes resurser

● Uppfylls helt

För att myndighetsutövningen ska vara rättssäker följer de myndighetsutövande enheterna inom individ- och familjeomsorgen och beställarenheten funktionsnedsättning noga lagar och riktlinjer samt domar från rättsliga instanser och beslut från tillsynsmyndigheter. Medarbetarna får utbildning i bl.a. handläggning och juridik. Avdelningen genomför egna verksamhetsuppföljningar, med bl.a. granskning av dokumentation, samt gör brukarundersökningar vid alla enheter om klienternas nöjdhet med bl.a. bemötande och insatser. Resultaten av undersökningarna analyseras och används för att förbättra verksamheten. Alla enheter har kvalitetsledningssystem som också ska bidra till att utveckla kvaliteten i arbetet.

Biståndshandläggarna skriver utredningar i stadens kartläggnings- och utredningsinstrument vilket ger ett allsidigt underlag vid beslut. Samtliga tidsbegränsade beslut är aktuella sedan februari månad.

Beställarenheten äldre är tillgänglig för brukare och närstående och har en telefonmottagning där biståndshandläggare finns tillgängliga under kontorstid. Stadens gemensamma kontaktcenter Äldredirekt svarar på samtal angående stadsdelens biståndshandläggning och stadens utbud.

Biståndshandläggarna erbjuds vidareutbildning bland annat via äldreförvaltningen och kommer under året att utbildas inom demensområdet och i äldreomsorgens värdegrund. Biståndshandläggarna har också under våren haft handledning som fortsätter under hösten.

Beställarenheten deltar i samverkansprojektet Bättre samverkan Bättre liv som riktar sig till de mest sjuka äldre. Projektet arbetar utifrån den så kallade Leanmodellen.

Tertialrapport Nämnd

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Brukarundersökningar genomförs om bemötande och handläggningens kvalitet.	2011-01-01	2012-12-31	

Kommentar:

Förvaltningens egna brukarundersökningar för 2012 har hittills genomförts vid Ekensbergs dagliga verksamhet. Under april genomförs brukarundersökning vid de myndighetsutövande enheterna inom social omsorg samt inom socialpsykiatrins sysselsättningsverksamheter. Brukarundersökning vid övriga enheter inom social omsorg genomförs löpande under året. Centrala brukarundersökningar för hela staden genomförs också under året genom SLK:s försorg vad gäller vissa verksamheter.

Under april månad 2012 genomför beställarenheten äldre en brukarundersökning. Frågeformulär delas ut till de som besöker färdtjänst och riksferdtjänsthandläggare samt till de äldre som biståndshandläggarna träffar på hembesök. Enheten kommer under året att använda resultatet i enkäten som utgångspunkt för det fortsatta kvalitetsarbetet med fokus på bemötande och förmedling av information. Inom äldreomsorgen genomförs också årliga centrala brukarundersökningar.

NÄMNDMÅL:

Anhöriga ska uppleva att de får stöd och hjälp utifrån sin aktuella situation

● Uppfylls helt

En särskild anhörigkonsulent finns för anhöriga som stödjer en närstående under 65 år som är långvarigt sjuk eller har funktionsnedsättning. Stödet kan innebära enskilda samtal, vägledning och stöd i kontakten med socialtjänsten och andra myndigheter, information om olika intresseorganisationer eller deltagande i anhöriggrupp. Anhörigstöd finns även för anhöriga till personer med beroendeproblematik.

Anhöriga erbjuds stöd och avlastning i olika former som anpassas utifrån den enskildes individuella behov och önskemål. Det finns biståndsbedömda insatser, anhöriggrupper samt stöd av anhörigkonsulenter. I samarbete med Skärholmens stadsdelsförvaltning pågår ett utvecklingsarbete för nya former för avlastning och växelvärd utifrån anhörigas behov och önskemål.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Anhöriga ska inbjudas till tematräffar och övergripande informationsmöten.	2011-01-01	2012-12-31	

Kommentar:

Förvaltningens anhörigkonsulenter inbjuder till informationsmöten. Vid verksamheterna inbjuds också brukare/boende och anhöriga till träffar. Anhöriga har också möjlighet att delta i anhöriggrupper.

NÄMNDMÅL:
Den enskilde ska erbjudas en god hälso- och sjukvård som är trygg, säker och förebyggande

● Uppfylls helt

Hälso- och sjukvården inom äldreomsorgen håller en god kvalitet. Kvaliteten följs bl.a. upp genom en årlig kartläggning som genomförs av medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS. Verksamheterna rapporterar också avvikelser och lämnar uppgifter om olika kvalitetsindikatorer till MAS, som används för att kunna följa och jämföra verksamheternas kvalitet.

Prioriterade förbättringsområden är fortsatt att genomföra riskbedömningar för fall, undernäring och trycksår. Ett viktigt utvecklingsområde är också vård i livets slut. Verksamheterna deltar och registrerar uppgifter i de nationella kvalitetsregistren. I Senior Alert registreras det förebyggande arbetet kring fall, undernäring och trycksår. Palliativa registret syftar till att utveckla och säkra god vård i livets slut.

Verksamheterna har en god hygienisk standard. Hygienronder eller uppföljning av hygienronder genomförs under året.

Arbetet med att förbättra dokumentationen i systemet Vodok fortgår. Vodoksamordnare handleder och ger stöd till hälso- och sjukvårdens personal. Det finns också en regional samverkansgrupp, som är kopplad till stadens centrala grupp för uppföljning och utveckling av hälso- och sjukvårdsdokumentationen.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Boende på vård- och omsorgsboende och servicehus ska erbjudas individuell ● riskbedömning avseende fall, undernäring och trycksår.	2011-01-01	2012-12-31	
Kommentrar: De boende på servicehus och vård- och omsorgsboende erbjuds riskbedömningar. Arbetet är fortsatt prioriterat. Syftet med riskbedömningen är att genom särskilda metoder identifiera "riskpatienter" och vidta förebyggande insatser för att minska risken för fall, undernäring och trycksår.			
Egenkontroll av hygienrutinerna ska ● genomföras.	2011-01-01	2012-12-31	
Kommentrar: Hygienronder och uppföljning av hygienronder genomförs vid servicehus och vård- och omsorgsboenden. Enheternas hygienombud informerar och följer upp att rutinerna följs.			
Introduktion och utbildning ska ges inför ● införandet av kvalitetsregistret Senior Alert	2012-01-01	2012-12-31	

Tertialrapport Nämnd

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
----------------------	------------	-----------	-----------

Kommentar:

En första introduktion har getts.

<p>Äldreomsorgen ska samverka och bistå landstinget i genomförandet av läkemedelsgenomgångar på vård- och omsorgsboende och servicehus.</p>	2011-01-01	2012-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar:

Sjuksköterska vid servicehus och vård- och omsorgsboende bistår läkare vid årliga läkemedelsgenomgångar, oftare vid behov.

NÄMNDMÅL:

Den enskilde ska få ett gott bemötande

● Uppfylls helt

Frågor om bemötande ingår i alla brukarundersökningar som görs inom social omsorg. Resultaten i tidigare års undersökningar visar att de allra flesta som varit i kontakt med förvaltningen är nöjda med det bemötande som de fått. I de fall där undersökningarna visar att det finns brister i bemötandet diskuteras det vid den aktuella enheten och tas upp i handledning. Vid klagomål på enskilda handläggare vidtas de åtgärder som kan vara lämpliga i det enskilda fallet.

Vid förvaltningens gruppboendestäder har bemötandefrågorna diskuterats mycket, bl.a. i studiecirkeform, inom ramen för det hot- och våldprojekt som genomförts vid enheterna. Vid beställarenheten funktionsnedsättning har flera medarbetare gått specialiserade utbildningar i samtalsmetodik och bemötande av personer med funktionsnedsättning.

De allra flesta brukare inom äldreomsorgen och deras anhöriga är nöjda med personalens bemötande. Brukarnas nöjdhet och synpunkter följs upp dels genom den årliga central brukarundersökningen och dels genom den dagliga kontakten i verksamheten och på brukar/boende- och anhörigmöten. Synpunkterna tas tillvara för att utveckla och förbättra verksamheten.

Under april genomför beställarenheten äldre en brukarundersökning, som tar upp frågor om bemötande och förmedling av information.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
----------------------	------------	-----------	-----------

<p>Brukarundersökningar genomförs om bemötande och delaktighet. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)</p>	2012-01-01	2012-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar:

Frågor om bemötande och delaktighet ingår både i förvaltningens egna brukarundersökningar som genomförs löpande under året och i de stadsövergripande brukarundersökningarna.

Tertialrapport Nämnd

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Insiktsutbildning ska ordnas för förtroendevalda och medarbetare. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2012-01-01	2012-12-21	
Kommentar: Insiktsutbildning kommer att ordnas under året i samverkan med rådet för funktionshinderfrågor.			
Medarbetarna ska inbjudas till lunchföreläsningar om olika funktionsnedsättningar. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2012-01-01	2012-12-31	
Kommentar: Intresseorganisationer för personer med funktionsnedsättning kommer liksom tidigare att anlitas för att informera medarbetare om olika funktionsnedsättningar.			

NÄMNDMÅL:

Den enskilde ska få insatser av god kvalitet som erbjuder delaktighet och stärker förmågan att leva ett självständigt liv

● Uppfylls helt

För att få så goda beslutsunderlag som möjligt använder de myndighetsutövande enheterna inom social omsorg standardiserade utrednings- och uppföljningsmetoder som ASI, BBiC och Dur. Vid beslut om insats upprättas arbetsplaner och vårdplaner tillsammans med den enskilde. Utförarenheternas genomförandeplaner upprättas också tillsammans med den enskilde. Alla planer ska följas upp och revideras tillsammans med den enskilde. Personer med behov av insatser enligt SoL erbjuds individuell plan vid behov av samverkan med hälso- och sjukvården. Brukare som har insatser enligt LSS ska erbjudas, och kan själva begära att få, individuell plan enligt LSS.

Inom äldreomsorgens verksamheter upprättas för varje brukare en individuell genomförandeplan, vilket görs i samråd med brukaren och eventuella anhöriga. Verksamheten för också löpande dokumentation som säkerställer att den enskilde får sina insatser utförda. Avvikelse dokumenteras följs upp och åtgärdas. En rapport enligt lex Sara har inkommit under perioden. Utvecklandet av genomförandeplaner och den sociala dokumentationen är fortsatt prioriterat. Verksamhetens enhetschef följer regelbundet upp att brukaren har en aktuell genomförandeplan. Förvaltningen har under genomfört granskning av genomförandeplaner och dokumentationen vid den entreprenad drivna verksamheten, vilket visar att de boende får en individuellt anpassad

Tertialrapport Nämnd

omvårdnad. Verksamhetsuppföljning och granskning av enheterna som drivs i egen regi pågår.

Personalen inom hemtjänst och servicehus använder handdatorer och planeringsverktyget SchemOs för att säkerställa att beställda insatser utförs. Genom omsorgsdagboken kan anhöriga efter medgivande från den äldre följa utförandet.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
Andel äldre som är nöjda □ med fixartjänsterna ● Uppfylls helt			77 %	2012

Kommentar:

"Fixarna" uppskattas av de äldre. Andelen äldre som är nöjda med fixartjänsten kommer att följas upp närmare genom brukarundersökning. Resultaten redovisas i verksamhetsberättelsen.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Hemtjänsten i egen regi ska planera för ökad ● personalkontinuitet för brukare som har insatser flera gånger per dag.	2012-04-27	2012-12-31	

Kommentar:

För att öka tryggheten och nöjdheten ska personalkontinuiteten öka för dem som har hjälp flera gånger per dag, så att maximalt två personal kommer till brukaren. Hemtjänsten deltar också i projektet Bättre Samverkan Bättre Liv som riktar sig till de mest sjuka äldre, där denna målgrupp ingår.

NÄMNDMÅL:

Den som utsatts för våld i nära relation ska få ett samordnat och professionellt stöd

● Uppfylls helt

Förvaltningens team mot våld i nära relation består av socialsekreterare och två kvinnostödjare. Teamet ger råd och stöd till personer som utsatts för våld i nära relation. Barn som bevittnat våld kan få samtal enligt den s.k. Trappanmodellen hos förvaltningens familjehandlare.

Sedan hösten 2011 kan våldsutövande män erbjudas samtal enligt den s.k. Vaska-modellen på den mansmottagning som förvaltningen driver tillsammans med stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör som är projektägare, Farsta och Skarpnäck. Mottagningen finansieras med stöd av projektmedel. I samarbetet ingår även en gemensam "manslägenhet" som erbjuds våldsutövande pappor eller män som lever i familjer med barn, för att möjliggöra för kvinnan och barnen att bo kvar hemma. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning ansvarar för lägenheten. Kvinnostödjarna samfinansieras

med och tar emot kvinnor även från stadsdelsförvaltningarna i Älvsjö och Skärholmen.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
En mottagning för våldsutövande män ska byggas upp i samverkan med andra stadsdelar i söderort.	2012-01-01	2012-12-31	

Kommentar:

Sedan hösten 2011 kan våldsutövande personer (både män och kvinnor) erbjuds samtal enligt den s.k. Vaska-modellen på den mansmottagning som förvaltningen driver tillsammans med stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör som är projektägare, Farsta och Skarpnäck.

Mottagningen finansieras med stöd av projektmedel.

Den rutin som finns för samverkan mellan barn- och ungdomsenheten och teamet mot våld i nära relation ska säkerställa att män som misstänks utöva våld informeras om och motiveras till kontakt med mansmottagningen.

Fortsatt satsning på kompetensutveckling.	2011-01-01	2012-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar:

Äldreomsorgens personal erbjuds fortsatt kompetensutveckling inom de prioriterade områdena dokumentation, demens och vård i livets slut.

Förvaltningen ska utveckla sina metoder att hjälpa barn som upplevt våld i sina familjer.	2012-01-01	2012-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar:

Socialsekreterare vid barn- och ungdomsenheten har under perioden gått utbildning i utredningsmetoden Signs of Safety och om säkerhetsplanering. De har därefter utarbetat en metod som kan användas i utredningen av barn som utsätts eller misstänks vara utsatta för våld i nära relation. Familjebehandlare inom öppenvården har gått samma utbildning för att arbetet med säkerhetsplanering och behandling ska kunna slussas över på ett säkert sätt till öppenvården.

Familjestödsteamet deltar i ett länsstyrelseprojekt om insatser för våldutsatta barn och ungdomar. Målet för projektet är att förbättra barnens situation och få våldet att upphöra genom att hitta metoder att fånga upp föräldrar och stödja dem att hitta andra förhållningssätt.

NÄMNDMÅL:

Äldre ska erbjudas aktiviteter och social samvaro

● Uppfylls helt

Det finns ett välorganiserat och brett utbud av olika aktiviteter och möjlighet till social samvaro för äldre i stadsdelen genom Seniorhälsan och pensionärsorganisationernas verksamheter på servicehusen och på mötesplatserna Antikträffen och Hövdingagården. Dagsutflykter anordnas för äldre som har svårt att ta sig ut på egen hand.

För de boende på vård- och omsorgsboende anordnas olika dagliga aktiviteter både i grupp och individuellt. På boende finns aktivitetsombud med uppdrag informera och organisera olika aktiviteter. En meningsfull vardag, utevistelse och en trevlig måltid prioriteras i verksamheten.

Vård- och omsorgsboende har erhållit extra demensmedel för ökad bemanning och medel för Ung i omsorgen. De extra medel används för ökade möjligheter till meningsfulla aktiviteter, stimulans och kulturupplevelser för de boende.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
Andel deltagare som är ☐ nöjda med dagsutflykterna ☒ Uppfylls helt			82 %	2012

Kommentar:

Dagsutflykterna som arrangeras är mycket uppskattade av de äldre. Deltagarnas synpunkter följs upp i brukarundersökning och resultatet redovisas i verksamhetsberättelsen.

Andel deltagare som är nöjda med Seniorhälsans ☐ verksamhet ☒ Uppfylls helt			82 %	2012
---	--	--	------	------

Kommentar:

Seniorhälsan erbjuder olika aktiviteter och möjlighet till social samvaro på servicehusen Axelsberg, Fruängsgården och Trekanten, samt träfflokaler Antikträffen och Hövdinggården. Verksamheten är välbesökt och uppskattad. Brukarundersökning genomförs och resultatet redovisas i verksamhetsberättelsen.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Boende- och anhörigmöten ska hållas ☒ regelbundet för dialog.	2011-01-01	2012-12-31	

Kommentar:

Vid verksamheterna inbjuds boende och anhöriga regelbundet till träffar för information och dialog.

Fortsatt satsning på kompetensutveckling ☒ inom området social dokumentation.	2012-01-01	2012-12-31	
--	------------	------------	--

Kommentar:

Kompetensutveckling inom området social dokumentation kombinerat med språkstöd är fortsatt prioriterat.

Dagsutflykter ska anordnas för äldre under ☒ hela året. Program ska tas fram.	2011-01-01	2012-12-31	
--	------------	------------	--

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
----------------------	------------	-----------	-----------

Kommentar:

Dagsutflykter för äldre arrangeras under hela året. Program för sommaren har tagits fram och annonsering kommer att sker lokaltidningen Mitt I.

<ul style="list-style-type: none"> Matgrupper för äldre med behov av stöd ska erbjudas på Antikträffen. 	2011-01-01	2012-12-31	
--	------------	------------	--

Kommentar:

På Antikträffen erbjuds äldre att äta tillsammans.

<ul style="list-style-type: none"> Seniorhälsan ska erbjuda aktiviteter, social samvaro och kultur för äldre över 65 år i stadsdelen. Äldre som bor på vård- och omsorgsboende, servicehus eller har hemtjänst ska ges möjlighet att delta om de så önskar. 	2011-01-01	2012-12-31	
--	------------	------------	--

Kommentar:

Seniorhälsans verksamhet är mycket uppskattad av de äldre och erbjuder ett brett utbud av olika aktiviteter på stadsdelens servicehus och på mötesplatserna Hövdingagården och Antikträffen. Verksamheten samverkar också med pensionärsorganisationerna.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.4 Stockholms stad som arbetsgivare ska erbjuda spännande och utmanande arbeten

Uppfylls helt

Arbetet med att stärka förvaltningens attraktivitet som arbetsgivare fokuseras på att utveckla chefer och ledare, sänka sjukfrånvaron samt samverka mellan arbetsgivare, medarbetare och fackliga organisationer. Arbetsplatserna präglas av god arbetsmiljö och hälsofrämjande insatser bl.a. genom subventioner av friskvårdsinsatser och möjlighet att ta ut en friskvårdstimme i veckan.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Aktivt Medskapandeindex 				fastställs 2012	2012
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid 			10 %	fastställs 2012	2012
<ul style="list-style-type: none"> ☒ Uppfylls helt 					

Tertialrapport Nämnd

Box 490, 129 04 Hägersten. Telefonvägen 30, plan 9
 Telefon 08-508 22 000. Fax 08-508 22 099
 hagersten-liljeholmen@stockholm.se

www.stockholm.se

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	---------------	--------	-------------	--------

Kommentar:

Arbetet med att erbjuda heltidsanställning till medarbetare som har deltid har påbörjats. Kartläggning pågår genom att deltidsanställda som har tillsvidareanställning i förvaltningen tillfrågas om de är intresserade av att arbeta heltid.

Chefer och ledare ställer tydliga krav på sina medarbetare			90 %	fastställs 2012	2012
☐ Uppfylls helt					
Medarbetare vet vad som förväntas av dem i deras arbete			90 %	fastställs 2012	2012
☐ Uppfylls helt					
Sjukfrånvaro (alla nämnder/bolag)			5,8 %	4,5 %	2012
☐ Uppfylls inte					

Kommentar:

I likhet med rikets och stadens sjukfrånvaroutveckling har även stadsdelsförvaltningens sjukfrånvaro ökat. Såväl antalet sjukskrivna som sjukfrånvarotillfällen varar längre. Sjukfrånvaro 2-14 dagar ökade under slutet av januari och främst under februari. Fler personer och många sjukfrånvarotillfällen under februari är en del av förklaringen till att stadsdelens sjukfrånvaro ökade. Förutom den korta har även sjukfrånvaron dag 91-180 ökat.

NÄMNDMÅL:

Medarbetares och chefers kompetens ska utvecklas genom riktade insatser (Se även aktiviteter under 2.2 och 2.3.)

Uppfylls helt

Chefsforum som riktar sig till alla chefer genomförs under vår och höst med olika teman. Fler Lean-handledare har utbildats inom förvaltningen. I stort sett all omsorgspersonal har validerats enligt KEY-modellen. Administrativa avdelningen genomför utbildningar i ekonomi och internkontroll under året. Utbildningsinsatser genomförs i strategiska och administrativa frågor. HR-konsulter och personalkonsulent har utbildnings- och informationsinsatser för cheferna i riktlinjer såsom kränkande behandling, alkohol och drogmissbruk, rehabiliteringsprocessen m.m.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Period
Andel omsorgspersonal som uppnår kan-nivå enligt äldreomsorgens yrkeskrav □ (KEY) inom områdena demensvård, vård i livets slut och anhörigstöd. ● Uppfylls helt			90 %	2012

Kommentar:

I stort sett har all omsorgspersonal validerats enligt modellen KEY, kravmärkt enligt yrkeskrav. Personal erbjuds utbildning inom de prioriterade områdena demensvård, vård i livets slut och anhörigstöd, där utbildningsnivån försätter har höjas.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förvaltningen ska erbjuda praktikplatser till personer med funktionsnedsättning. ● (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2012-01-01	2012-12-31	
Förvaltningen ska se över hur förvaltningens arbetsplatser kan bli välfungerande för alla. ● (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2012-01-01	2012-12-31	
Förvaltningen ska utse en ansvarig för praktikanter med funktionsnedsättning. ● (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2012-01-01	2012-12-31	
Aktivt deltagande på arbetsplatsträffar och planeringsdagar. Bidra med egna erfarenheter och förslag på hur mål, riktlinjer, förhållningssätt och policies kan verkställas i praktiken.	2012-01-01	2012-12-31	
Arbetsplatsträffarna ska ha fokus på att öka medarbetarnas engagemang i arbetet med verksamhetens mål. Särskilda teman behandlas under året.	2012-01-01	2012-12-01	

Kommentar:

Tertialrapport Nämnd

Box 490, 129 04 Hägersten. Telefonvägen 30, plan 9
 Telefon 08-508 22 000. Fax 08-508 22 099
 hagersten-liljeholmen@stockholm.se

www.stockholm.se

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>Inom äldreomsorgen erbjuds omsorgspersonal grundutbildning, validering mot yrkeskrav, individuella kompetensutvecklingsplaner och arbetsplatsnära kompetensutveckling. Prioriterade områden är fortsatt social dokumentation med språkstöd samt demensvård, vård i livets slut och anhörigstöd/etik och bemötande.</p>	2011-01-01	2012-12-31	
<p>Kommentar: Äldreomsorgens medarbetare har individuella kompetensutvecklingsplaner där behov och önskemål framgår. Andelen medarbetare som har grundutbildning skiljer sig åt mellan enheterna och kan vara från ca 80-100%. Grundutbildning erbjuds. Arbetsplatsnära kompetensutveckling genomförs bl.a. i form av studiecirkel inom områdena bemötande, demens, aktiviteter och vård i livets slut.</p>			
<p>Personal inom hemtjänsten i egen regi ska genomgå den webbaserade utbildningen "Mat och hälsa för äldre".</p>	2012-04-27	2012-12-31	
<p>Kommentar: Utbildningsinsatsen har påbörjats.</p>			
<p>Samtliga enheter ska redovisa arbetet utifrån Jämställdhets- och mångfaldsplan för 2010-2012</p>	2012-01-01	2012-12-31	
<p>Kommentar: I samverkan med de fackliga organisationerna påbörjas arbetet med att ta fram en jämställdhets- och mångfaldsplan för 2013-2015. Enheternas rutiner för att motverka kränkande behandling och trakasserier ska följas upp.</p>			
<p>Stärkt ledarskap. Chefer på alla nivåer i organisationen ges individuell återkoppling på sitt ledarskap utifrån medarbetarenkäten.</p>	2012-01-01	2012-12-31	
<p>Stärkt medarbetarskap. Samtliga medarbetare har en individuell utvecklingsplan som fortlöpande uppdateras.</p>	2012-01-01	2012-12-31	

NÄMNDMÅL:
Sjukfrånvaron ska minska jämfört med 2011

● Uppfylls helt

Fortsatt fokus på ligger på att få ner sjukfrånvaron ytterligare.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Förvaltningen ska genomföra fysiska och psykosociala skyddsronder.	2012-01-01	2012-12-31	
● Följa stadens rehabiliteringsprocess. Regelbundna möten mellan chefer, försäkringskassa, HR-konsulter, personalkonsulent och företagshälsovård.	2011-01-01	2012-12-31	
● Beskriva arbetet med att minska upprepade korta sjukfrånvarotillfällen.	2012-01-01	2012-12-31	
Kommentar:			
Varje enhet ska ha rutiner för hur man hanterar sjukfrånvaron från dag 1 och framåt.			
● Beskriva det långsiktiga arbetet att främja hälsan hos de anställda.	2012-01-01	2012-12-31	
● Enheterna ska redovisa hur man arbetar för att skapa en god arbetsmiljö och motverkar kränkningar, mobbning och trakasserier på arbetsplatsen.	2012-01-01	2012-12-31	
● Systematisk uppföljning av sjukfrånvaron per enhet. Cheferna hämtar uppgifter ur systemet Infoview månadsvis. Sjukfrånvaron analyseras.	2012-01-01	2012-12-31	

KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:
3. Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Nämndens mål förväntas uppfyllas i allt väsentligt under året. Några bedöms dock inte kunna uppfyllas inom beslutad budget. Nämnden redovisar ett nettounderskott med 7,7 mnkr före resultatöverföring och beräknade budgetjusteringar och ett nettounderskott med 5,8 mnkr efter resultatöverföring och beräknade budgetjusteringar. Underskotten finns inom äldreomsorg, individ- och familjeomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt inom ekonomiskt bistånd. Alla enheter analyserar noggrant och följer upp kostnader och intäkter varje månad och arbetar vidare med att vidta åtgärder för att minska kostnaderna ytterligare.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
3.1 Budgeten ska vara i balans

◆ Uppfylls delvis

Nämnden redovisar ett nettounderskott med 7,7 mnkr före resultatöverföring och beräknade budgetjusteringar och ett nettounderskott med 5,8 mnkr efter resultatöverföring och beräknade budgetjusteringar. Underskotten finns inom äldreomsorg, individ- och familjeomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt inom ekonomiskt bistånd.

Ett omfattande satsning på öppenvårdsinsatser och förstärkt familjevård pågår och biståndsbedömningen inom äldreomsorgen är under översyn. Beställarenheten inom funktionsnedsättning arbetar också aktivt med budgetuppföljning och med att hitta kostnadseffektiva lösningar. En minskning av kapaciteten inom servicehusen skulle kunna minska underskottet väsentligt genom minskade kostnader för tomgångshyror. Samverkan med arbetsförmedlingen och försäkringskassan i syfte att personer med ekonomiskt bistånd ska få arbete eller insats som kan leda till att de får inkomst av arbete eller annan form av egen försörjning. Alla enheter analyserar noggrant och följer upp kostnader och intäkter varje månad och arbetar vidare med att vidta åtgärder för att minska kostnaderna ytterligare.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Nämndens budgetföljksamhet efter resultatöverföringar (alla nämnder)			100 %	100 %	Tertial I 2012

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar (alla nämnder)			100 %	100 %	Tertial I 2012
Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)				+/- 1 %	2012
Uppfylls helt					
Kommentär: Prognossäkerheten i tertialrapport 2 bedöms ligga inom årsmålet +/- 1 %. Bedömningen grundas på tidigare mätningar av prognossäkerheten under de senaste åren.					

NÄMNDMÅL:

Nämndens verksamheter ska bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt och inom beslutad budget

◆ Uppfylls delvis

Nämndens mål förväntas uppfyllas i allt väsentligt under året. Några bedöms dock inte kunna uppfyllas inom beslutad budget. Nämnden redovisar ett nettounderskott med 7,7 mnrk före resultatöverföring och beräknade budgetjusteringar och ett nettounderskott med 5,8 mnrk efter resultatöverföring och beräknade budgetjusteringar. Underskotten finns inom äldreomsorg, individ- och familjeomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt inom ekonomiskt bistånd.

Ett omfattande satsning på öppenvårdsinsatser och förstärkt familjevård pågår vilket förväntas minska kostnaderna inom barn- och ungdom på sikt.

Biståndsbedömningen inom äldreomsorgen är under översyn då förbrukning ligger betydligt högre än den budgeterade. En minskning av kapaciteten inom servicehusen skulle kunna minska underskottet väsentligt genom minskade kostnader för tomgångshyror.

Beställarenheten inom funktionsnedsättning arbetar aktivt med budgetuppföljning och med att hitta kostnadseffektiva lösningar, men har svårt att förutse, åtgärda och förhindra kostnadsökningar i samma takt som ansökningar om nya insatser inkommer till enheten. Enheten har haft en konsult som gått igenom samtliga ärenden, och åtgärder utifrån påpekanden pågår för att minska kostnaderna.

Förvaltningen fortsätter sin samverkan med arbetsförmedlingen och försäkringskassan i syfte att personer med ekonomiskt bistånd ska få arbete eller insats som kan leda till att de får inkomst av arbete eller annan form av

egen försörjning. Insatserna är fokuserade på utveckling av metoder för att hjälpa dem som står längst från arbetsmarknaden. Särskild uppmärksamhet ägnas arbetslösa ungdomar som ansöker om ekonomiskt bistånd.

Alla enheter analyserar noggrant analyserat och följer upp kostnader och intäkter varje månad och arbetar vidare med att vidta åtgärder för att minska kostnaderna ytterligare.

Uppföljning av driftbudget

Netto						
	Utfall	Budget netto	Prognos utfall	Avvikelse prognos budget	Prest-förändr	Avvikelse budget efter prestförändr
Nämnd- o. förvaltningsadmin.	11,3	42,6	41,4	1,2	0,0	1,2
Individ- och familjeomsorg	39,1	118,6	125,1	-6,5	0,0	-6,5
<i>varav socialpsykiatri</i>	<i>14,3</i>	<i>42,8</i>	<i>42,8</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Stadsmiljöverksamhet	3,8	13,3	13,3	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	0,9	2,5	2,5	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,5	1,5	1,5	0,0	0,0	0,0
Förskoleverksamhet	166,1	463,7	508,8	-45,1	46,1	1,0
Flyktmottagande	0,0	0,4	0,2	0,2	-0,2	0,0
Äldreomsorg	156,0	547,6	559,6	-12,0	0,0	-12,0
Stöd o. service till personer m. funktionsnedsättning	70,3	228,5	235,5	-7,0	5,6	-1,4
Kultur- o. förening	5,9	21,1	19,9	1,2	0,0	1,2
Arbetsmarknadsåtgärder	0,6	4,5	3,7	0,8	0,0	0,8
Ekonomiskt bistånd	22,2	62,6	68,4	-5,8	0,0	-5,8
<i>varav handläggning</i>	<i>6,2</i>	<i>19,5</i>	<i>19,5</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Övrig verksamhet	0,4	18,0	4,2	13,8	0,0	13,8
Summa sdn	477,1	1 524,91	584,1	-59,2	51,5	-7,7
Förändring av fond (- ökning, + minskning)						1,4
Avvecklat resultatenheter samt avrundning						1,0
Summa sdn efter resultatdispositioner						-5,3
Beräknade budgetjusteringar						-0,5
Resultat efter beräknade budgetjusteringar						-5,8

Prognosen visar ett nettounderskott om 7,7 mnkr före resultatdispositioner och före budgetjusteringar, vilket är en förbättring med 7,2 mnkr jämfört med marsprognosen. Förbättringarna finns huvudsakligen inom övrig verksamhet. Underskotten finns inom äldreomsorg, individ- och familjeomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt inom ekonomiskt bistånd.

Efter resultatdispositioner redovisas ett nettounderskott med 5,3 mnkr. Efter hänsyn tagits till nämndens begärda budgetjusteringar i tertialrapport 1 med en nettominskning med 0,5 mnkr redovisas ett nettounderskott om 5,8 mnkr, vilket är förbättring med 10,2 mnkr jämfört med marsprognosen.

I verksamhetsplanen för 2012 reserverades en buffert om 15,0 mnkr i budgeten under övrig verksamhet. I tidigare månadsprognoser har inte den oförbrukade bufferten redovisats som ett överskott, men har delvis balanserat upp underskott inom verksamheter som varit svåra att prognostisera. I denna tertialrapport bedöms underlagen som säkrare och ett beräknat överskott i bufferten redovisas under övrig verksamhet samtidigt som prognoserna för individ- och familjeomsorg och stöd och service till personer med funktionsnedsättning har försämrats. Totalt sett bedöms det ekonomiska resultatet ha förbättrats med 10,2 mnkr jämfört med föregående prognos och förbättringen avser i huvudsak överskottet under övrig verksamhet.

Administration och investeringar

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat-dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse mars	Förändr. Prognos avvikelse
Nämnd- o. förvaltningsadmin.	1,2	0,0	0,0	1,2	0,8	0,4

Prognosen visar ett nettoöverskott med 1,2 mnkr jämfört med budget före resultatdispositioner och före budgetjusteringar, vilket är förbättring med 0,4 mnkr jämfört med mars prognosen. Överskottet beror i huvudsak på ökade intäkter för sålda tjänster.

Investeringar inventarier och maskiner

Mnkr	Utfall	Budget netto	Beräknade budget-justeringar	Prognos	Utfallprognos	Avvikelse budget
Maskiner och inventarier	1,4	7,5	0,0	7,5	7,5	0,0

Ingen avvikelse beräknas mot investeringsplanen.

Individ- och familjeomsorg

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat- dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse mars	Förändr. Prognos avvikelse
Individ- och familjeomsorg	-6,5	0,0	0,0	-6,5	-0,8	-5,7
varav socialpsykiatri	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,8	0,8
Flyktingmottagande	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	-0,2

Prognosen för individ- och familjeomsorgen visar efter planerade åtgärder på ett underskott mot budget med 6,5 mnkr netto. Detta är en försämring med 5,7 mnkr jämfört med föregående prognos. Försämringen beror huvudsakligen på att överskottet inom den buffert som finns budgeterad under övrig verksamhet redovisades inom verksamheterna. I denna rapport redovisas överskottet i sin helhet under övrig verksamhet

Barn- och ungdomsenheten redovisar ett underskott med 5,0 mnkr. Ett omfattande satsning på öppenvårdsinsatser och förstärkt familjevård pågår, vilket förväntas minska underskottet. För närvarande är inga ungdomar placerade på HVB- eller SIS-institution dock finns risk för två nya placeringar på HVB-hem. Andelen hemlösa bland vuxnenhetens klienter fortsätter att vara hög och nya personer med hemlöshet som en del av sina problem tillkommer hela tiden. Trots den egna boendetrappan med stödboende m.m. har vuxnenheten höga kostnader för olika boendeformer. Den grupp som idag får mest resurser är personer med samsjuklighet för vilka behandling på institution ibland är nödvändig under en period. Under årets första månader har tre personer, samtliga unga med svårt missbruk i kombination med svår psykisk ohälsa, beviljats extern institutionsbehandling. Därutöver har två omhändertaganden enligt LVM gjorts, båda av kvinnor med svår problematik. Placeringarna innebär en stor kostnad för vuxnenheten. Underskottet beräknas till 2,1 mnkr. Beställarenheten för socialpsykiatri har fortsatt höga kostnader för placeringar och beräknar ett nettounderskott om 1,4 mnkr. Överskott finns inom gemensamma kostnader och utförarverksamhet med 2,0 mnkr.

Stadsmiljöverksamhet och investeringar

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat- dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse mars	Förändr. Prognos avvikelse
Stadsmiljöverksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Prognosen visar ingen avvikelse mot budget. Ingen avvikelse beräknas mot budgeten för kapitalkostnader.

Investeringar parkanläggningar

Mnkr	Utfall	Budget netto	Beräknade	Avvikelse
			budget-justeringar	Prognos utfall prognos budget
Parkinvesteringar	2,3	9,1	0,0	0,0

Prognosen för investeringsutgifter visar ingen avvikelse.

Förskola

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat- dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse mars	Förändr. Prognos avvikelse
Förskoleverksamhet	1,0	2,3	0,0	3,3	0,9	0,1

Prognosen visar ett överskott med 1,0 mnkr mot budget. Efter resultatdispositioner med 2,3 mnkr redovisas ett överskott med 3,3 mnkr. Överskottet beror i huvudsak på volymökning inom verksamheten. Prestationsförändringarna beräknas uppgå till 46,1 mnkr netto varav 4,3 mnkr avser beräknad barnomsorgsgaranti och 2,7 mnkr förskolor med höga hyror. Barnomsorgsgarantin har uppfyllts under perioden.

Äldreomsorg

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat- dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse mars	Förändr. Prognos avvikelse
Äldreomsorg	-12,0	-0,5	-0,5	-13,0	-11,6	-0,4

Prognosen visar ett underskott med 12,0 mnkr jämfört med budget före resultatöverföringar och beräknade budgetjusteringar. Detta är en försämring med 0,4 mnkr. Antalet personer som har hemtjänst i ordinärt boende har fortsatt att öka vilket har medfört ökade kostnader. Behovet av vård- och omsorgsboende har minskat sedan 2011 års start. Samtidigt har det skett en omfördelning så att fler personer bor i vård- och omsorgsboende med demensinriktning, vilket medför högre kostnader för placeringarna. Detta innebär att den totala kostnaden för vård- och omsorgsboende inte sjunkit i samma utsträckning som antalet placeringar har minskat.

Beställarenheten äldre har genomfört ett antal olika åtgärder för att minska underskottet. Bland annat har biståndsbesluten följts upp för att kontrollera att samtliga av beställarenhetens tidsbegränsade beslut var aktuella, vilket börjar visa resultat. Bedömningen är att dessa åtgärder kommer att ge ytterligare effekt under året och innebära ett förbättrat ekonomiskt resultat.

Stöd och service för personer med funktionsnedsättning

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat- dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse mars	Förändr. Prognos avvikelse
Stöd o. service till personer m. funktionsnedsättning	-1,4	-0,4	0,0	-1,8	0,0	-1,4

Totalt prognostiseras ett underskott med 1,4 mnkr jämfört med budget varav 3,0 mnkr för beställare. Detta är en försämring med 1,4 mnkr jämfört med föregående prognos. Hos beställarenheten inom funktionsnedsättning ökar antalet klienter stadigt, bl.a. till följd av den stora nyproduktionen av tillgängliga bostäder i stadsdelsområdet. Enheten arbetar aktivt med budgetuppföljning och med att hitta kostnadseffektiva lösningar, men har svårt att förutse, åtgärda och förhindra kostnadsökningar i samma takt som ansökningar om nya insatser inkommer till enheten. Enheten har haft en konsult som gått igenom samtliga ärenden, och åtgärder utifrån påpekanden pågår för att minska kostnaderna. Kostnaderna för personlig assistans är fortfarande höga. Dock har ett par personer fått LASS beviljat från försäkringskassan vilket kommer att minska kostnader för enheten. En ny gruppbostad har öppnat under våren vilket påverkar kostnaderna och prestationerna.

Kultur- och föreningsverksamhet

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat- dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse mars	Förändr. Prognos avvikelse
Kultur- o. förening	1,2	0,0	0,0	1,2	1,2	0,0

Prognosen visar ett överskott med 1,2 mnkr vilket är oförändrat med föregående prognos. Överskottet beror i huvudsakligen på minskade kostnader inom verksamheterna för barn- och ungdom samt kultur- och föreningsbidrag.

Arbetsmarknadsåtgärder

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat- dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse mars	Förändr. Prognos avvikelse
Arbetsmarknadsåtgärder	0,8	0,0	0,0	0,8	0,2	0,6

Prognosen visar ett överskott med 0,8 mnkr jämfört med budget vilket är en förbättring med 0,6 mnkr jämfört med föregående prognos.

Ekonomiskt bistånd

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat- dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse mars	Förändr. Prognos avvikelse
Ekonomiskt bistånd	-5,8	0,0	0,0	-5,8	-5,8	0,0
varav handläggning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Prognosen för ekonomiskt bistånd visar ett underskott med 5,8 mnkr jämfört med budget vilket är oförändrat från föregående prognos. Förbrukningen är fortsatt hög och tendensen visar inte på någon minskning framöver då antalet bidragstagare fortfarande är drygt 500.

Övriga verksamheter

Mnkr	Avvikelse budget efter prestförändr	Resultat-dispositioner	Beräknade budget-justeringar	Avvikelse efter resultat- dispositioner o budgetjust.	Prognos avvikelse mars	Förändr. Prognos avvikelse
Övrig verksamhet	13,8	0,0	0,0	13,8	0,0	13,8

Under övriga verksamheter har medel reserverats för extraordinära kostnader som omstruktureringskostnader samt en förvaltningsgemensam buffert. Prognosen visar ett överskott med 13,8 mnkr.

Resultatenheter

Totalt fördes 21,4 mnkr över från år 2011. Överskott från avvecklad resultatenhet inom äldreomsorg belastar nämndens resultat med 1 mnkr. Resultatöverföring till 2013 beräknas till 18,9 mnkr i ackumulerat överskott.

Förskola

Ett ackumulerat överskott med 12,2 mnkr fördes över från 2011. Resultatenheterna beräknar disponera 2,3 mnkr av tidigare års resultat. Underskottet avser ett planerat nyttjande av fonden för bl. a IT i förskolan. Resultatöverföring till 2013 beräknas till ett överskott med 9,9 mnkr. Antalet resultatenheter kommer att minska från elva till fyra fr.o.m. den 1 oktober 2012 till följd av en sammanslagning av nuvarande förskoleområden.

Äldreomsorgen

Ett ackumulerat överskott med 3,6 mnkr fördes över från 2011. Resultatöverföring till 2013 beräknas till ett överskott med 3,1 mnkr.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Ett ackumulerat överskott med 5,4 mnkr fördes över från 2011. Enheterna räknar med ett överskott på 0,4 mnkr för 2012. Resultatöverföringen till 2013 beräknas till ett överskott med 5,8 mnkr.

Resultatenheternas prognos redovisas mer i detalj i bilaga 1 stadsledningskontorets blanketter.

Investeringar

I budget 2012 finns avsatta medel om 16,6 mnkr för investeringar. Budgeten är fördelat på 9,1 mnkr för parker och 7,5 mnkr för maskiner och inventarier. Medel som avsatts för investeringar i parker bedöms förbrukas i sin helhet under 2012. Medel för maskiner och inventarier bedöms förbrukas under 2012 i huvudsak för utrustning av nya förskoleavdelningar.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ej aktuellt.

Betydande projekt som inte är investeringar

Ej aktuellt.

Omslutningsförändringar

Nämnden redovisar omslutningsförändringar med 25,1 mnkr enligt nedan.

Förskola

<i>Stimulansbidrag</i>	18,4	-18,4
<i>Vårdnadsbidrag</i>	0,2	-0,2
<i>Bidrag från AMS</i>	0,3	-0,3

Individ- och familjeomsorg

Hyror och egenavgifter inom socialpsykiatri vh 19	1,0	-1,0
Hyror och egenavgifter inom vuxenheten vh 13	2,0	-2,0
Hyror och egenavgifter inom barn o ungdom vh 12	0,5	-0,5

Arbetsmarknadsåtgärder vh 17

Ökade intäkter o kostnader för OSA	1,2	-1,2
------------------------------------	-----	------

Administration 2012

Försäljning till andra förvaltningar (administration)	1,0	-1,0
Projekt inom E-tjänstprogrammet	0,3	-0,3
Creative metropoles projekt	0,2	-0,2

Summa	25,1	-25,1
--------------	-------------	--------------

Budgetjusteringar

Nämnden begär budgetjustering med 1,1 mnkr för ökade flyttkostnader inom ramen för medel för avveckling/omstrukturering av lokaler i Trekantens servicehus och 0,9 mnkr för tomgånghyror för omvandlingen av Axelsbergs servicehus till seniorboende. Kommunstyrelsen kommer att justera nämndens budget med 2,5 mnkr för minskade kostnader genom trygghetslarm.

Avslagna budgetjusteringar kommer att försämra nämndens resultat jämfört med budget.

Medel för lokaländamål

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beräknar att rekvirera stimulansbidrag för utbyggnad av förskolan med 18,4 mnkr under 2012. För ombyggnation av Trekantens servicehus badrum i enlighet med Arbetsmiljöverkets krav söker nämnden för flyttkostnader om 1,1 mnkr inom ramen för medel för avveckling/omstrukturering av lokaler. Stadsdelsnämnden beslutade 2012-03-22 att säga upp Axelsbergs servicehus till den 1 september. Micasa kommer att omvandla servicehuset till seniorboende. Stadsdelsnämnden hemställer om tomgångshyror för perioden från beslut till verkställande med 0,9 mnkr.

För utbyggnad av en gruppboende för personer med funktionsnedsättning kommer stadsdelsnämnden rekvirera beviljade stimulansbidrag med 1,8 mnkr under 2012. I genomförandeärendet, KSecu 2010-12-15 Dnr 308-2527/2010, ansökte nämnden inte bidrag för startkostnader med 0,5 mnkr. Stadsdelsnämnden ansöker om detta bidrag i denna tertialrapport.

Analys av balansräkning

Görs ej i tertialrapport 1.

Övrigt

Förvaltningen köper tilläggstjänster inom ekonomiområdet samt upphandlingstjänster från serviceförvaltningen.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

● Uppfylls helt

Risk- och väsentlighetsanalys (ROV) har genomförts av alla enheter i samband med verksamhetsplanen. Internkontroll genomförs på enheterna. Kontroll av enheternas internkontroll kommer att genomföras under året. Administrationens andel av totalkostnaderna minskar. Styrningen och uppföljningen av nämndens verksamhet är tydlig enligt revisionens årsrapport där nämnden fick godkänt för samtliga granskningsområden.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Administrationens andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)			3,3 %	minska	2012
					● Uppfylls helt
Kommentär: Årsmålet bedöms kunna uppfyllas. Administrationen har minskat kontinuerligt under de senaste åren bl.a. genom att minska antalet anställningar. Minskningen beror dels på att verksamhet har förts över till andra aktörer, men också på effektiviseringar inom den egna organisationen.					
Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)			2 st	tas fram av	2012 nämnden
					● Uppfylls helt

NÄMNDMÅL:

Administrationens andel av de totala kostnaderna ska minska jämfört med år 2011

● Uppfylls helt

Målet bedöms kunna uppfyllas. Administrationen har minskat kontinuerligt under de senaste åren bl.a. genom att minska antalet anställningar. Minskningen beror dels på att verksamhet har förts över till andra aktörer, men också på effektiviseringar inom den egna organisationen. Detta har gett minskade personalkostnader. Kostnaderna för de tjänster som köps från serviceförvaltningen, Tieto och Volvo IT har emellertid ökat under samma period. Även volymerna inom verksamheterna ökar t.ex. utbyggnaderna inom förskoleverksamheten, vilket har lett till ökade administrationskostnader. Uttaget av budget för administrationen har minskat från 3,1 % i VP 2011 till 2,65 % i VP 2012.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Fortsatt arbete enligt Lean-metoden.	2012-01-01	2012-12-31	

NÄMNDMÅL:**Styrningen och uppföljningen av verksamhet och ekonomi ska vara tydlig**

Uppfylls helt

Styrningen och uppföljningen av nämndens verksamhet är tydlig enligt revisionens årsrapport. Nämnden fick godkänt för samtliga granskningsområden.

Alla enheter har gjort risk- och väsentlighetsanalys inför verksamhetsplanen 2012 och lämnat till respektive avdelning för sammanställning. Avdelningarnas risk- och väsentlighetsanalys har utgjort underlag för nämndens internkontrollplan. Planen kommer att följas upp i samband med verksamhetsberättelsen.

Utbildning genomförs för enhetschefer och andra nyckelpersoner i form av dialogmöten. Utbildningen omfattar prognosmetodik, kontering, periodisering, internkontroll m.m. Granskning av den interna kontrollen genomförs i enlighet med nämndens internkontrollplan.

ILS-gruppen och förvaltningsledningen kommer att följa upp måluppfyllelsen i samband med tertialrapport 2 inför framtagandet av mål i verksamhetsplanen 2013.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Internkontroll ska genomföras och dokumenteras inom samtliga avdelningar och enheter.	2012-01-01	2012-12-31	
Kommentar: Uppföljningar av att kontroller genomförs i enlighet med internkontrollplanen och att de planerade förbättringsåtgärderna har genomförts. Därutöver görs stickprovskontroller av olika rutiner och transaktioner inklusive enheternas arbetsmiljöarbete. Samtliga enheter har genomfört risk- och väsentlighetsanalys.			
☒ Risk- och väsentlighetsanalys (ROV) ska genomföras av samtliga enheter i ILS-webben.	2012-01-01	2012-02-29	
Kommentar: Samtliga enheter har genomfört risk- och väsentlighetsanalys i samband med framtagandet av verksamhetsplan 2012.			

Synpunkter och klagomål

Samhällsplanering

Hitills under året har 34 synpunkter och klagomål registrerats hos förvaltningen från medborgare i frågor som rör främst parkskötsel. Många synpunkter och önskemål hanterar gräsklippning, tömning av papperskorgar, beskärning och

Tertialrapport Nämnd

nedtagning av träd, trasiga lekredskap, snöröjning på parkvägar, planteringar m.m. När inkomna synpunkter berör andra förvaltningar i staden vidarebefordras de omgående. Frågor som berör skötsel tas omhand så snart som möjligt med rapport till förvaltningens parkentreprenör som utför lämplig åtgärd. Synpunkter som berör investeringar genomförs utifrån tillgängliga resurser. Avdelningen vinnlägger sig om att besvara och åtgärda inkomna synpunkter så snart som möjligt.

Social omsorg

Under tertialen har förvaltningen diariefört fem synpunkter som rör verksamheten inom social omsorg. Av synpunkterna gällde fyra boendestödet: två var klagomål på vikariat tillsättningen, ett var klagomål på uteblivna insatser och en synpunkt innehöll beröm till boendestödjaren. En synpunkt rörde bemötande vid enheten för ekonomiskt bistånd.

Två rapporter enligt lex Sarah har upprättats, båda avsåg verksamheten vid en och samma gruppbostad.

Två beslut har inkommit från JO. Inget av granskningarna föranledde någon ytterligare åtgärd eller något uttalande från JO:s sida.

Fyra beslut har inkommit från Socialstyrelsen i enskilda ärenden som nämnden tidigare yttrat sig om. I ett av dessa ärenden instämde Socialstyrelsen i förvaltningens bedömning att det fanns brister i handläggningen och dokumentationen. Därutöver ansåg Socialstyrelsen att förvaltningen brast även i samverkan med hälso- och sjukvården. I ett annat ärende delade Socialstyrelsen nämndens bedömning om att alternativa vårdformer borde ha övervägts tidigare samt uttalade att nämnden hade anledning att arbeta med att utveckla och förbättra familjehemsvården. I det tredje ärendet, som rörde överflyttning mellan kommuner, beslöt Socialstyrelsen att handläggningen skulle flyttas över till Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd. I det fjärde ärendet, som rörde klagomål på handläggningen, bedömde Socialstyrelsen att ingenting framkommit som gav anledning till kritik mot nämnden.

Förskoleavdelningen

Förskolorna hanterar de flesta synpunkter, klagomål och förslag, främst på enheten och åtgärdar snabbt eventuella brister. Det är viktigt att frågor som berör förskolorna hanteras lokalt inom enheten. På så sätt kan eventuella fel och brister hanteras snabbt och rutiner justeras. Enheternas uppger att inkomna klagomål är ringa. En del synpunkter och förslag handläggs av förvaltningen centralt. Det gäller bl.a. om synpunkterna/klagomålen berör central information och handläggning eller vid missnöje med förskolans hantering. Alla skriftliga synpunkter diarieförs. De flesta synpunkter som inkommit är frågor kring kördning, förskolans rutiner, möjlighet att få ha kvar barn på förskola trots flytt, föräldraledighet m.m. Dessa diarieförs inte som klagomål utan är så kallade verkställighetsfrågor. Det vill säga frågor som styrs av regelverk som förvaltningen har att följa och förklara för medborgarna. Hittills har 14 ärenden

Tertialrapport Nämnd

diarieförts som synpunkt/klagomål. De flesta berör synpunkter på förskolans verksamhet och miljö, bemötande samt information.

Äldreomsorgen

14 synpunkter på äldreomsorgen har inkommit och registrerats, varav sex synpunkter via stadens kontaktcenter Äldre direkt. Det är främst anhöriga som inkommit med synpunkter som bl.a. handlar om klagomål på hemtjänstens insatser, maten på vård- och omsorgsboende, bristande information och bemötande. Seniorhälsan har också fått beröm för sin väl fungerande verksamhet.

Övrigt

Bilagor

- 01 Bilaga Stadsledningskontorets blanketter 201204 sdn22
- 02 Bilaga Uppföljning av budget 2012
- 03 Bilaga Vårnadsbidrag
- 04 Bilaga Nämndprotokoll den 24 maj